Poštnina plačana v gotovini.
Leto LXXI. Št. 17. Ljubljana, sobota 22. januarja 1935 Cena Din 1.—

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike — Inserati do 80 petit vrst à Din 2, do 100 vrst à Din 2.50, od 100 do 300 vrst à Din 3, večji inserati petit vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knaflja ulica štev. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska c., telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101.
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Izreden dogodek v francoski zbornici:

Soglasna zaupnica Chautempsovi vladi

Poslanska zbornica je z vsemi proti enemu glasu odobrila program, ki ga je v svoji deklaraciji orisal Chautemps in izrazila njegovi vladi zaupnico z nepričakovano večino

Pariz, 22. jan. br. Chautempsova vlada se je včeraj popoldne predstavila poslanski zbornici in senatu. Proti pričakovanju je vlada s svojo deklaracijo dosegla izreden uspeh. V senatu sploh ni bilo nobene debate, v poslanski zbornici pa so izrazili vladi skoraj soglasno zaupanje. Sprva hladni sprejem Chautempsa se je med čitanjem vladne deklaracije vedno bolj stopnjeval in je doživel Chautemps na koncu ovacije cele zbornice. Deklaracija, ki jo je v poslanski zbornici prečital Chautemps sam, v senatu pa podpredsednik vlade Daladier, se glasi:

Deklaracija vlade

Vlada, ki se vam predstavlja, je bila sestavljena, da napravi konec politični krizi, katere dolgotrajnost in zmedenost, ki jo je povzročila, daje povod za resno razmišljanje. Kriza prejšnje vlade je nastala zaradi težkoč da se upravičene zahteve širokih ljudskih slojev spravijo v skład z imperativnimi interesi naroda in države. Analiza teh vzrokov narekuje stališče in program nove vlade. Za francosko demokracijo ni vprašanja o tem, da bi zatajila svojo preteklost, opustila svoja načela in se odrekla svojim upom. Ljudska fronta, ki se je spontano porodila iz demokratskega instinkta takoj po krvavih incidentih, ki so ogrožali republikanski režim, ki je tako globoko ukoreninjen v vseh slojih naroda, je globoko zvesta volji naroda in ima dvojni pomen: odločno voljo za obrambo republike in gorečo željo po socialni pravičnosti. Oba ta cilja imata tudi danes svojo polno vrednost. Zločinski poskusi, ki so se pojavili v zadnjem času, kažejo, da obsojanja vredni duh sovraštva še ni razorožen in poražen in da ta nevarnost še ni izginila. Vlada je trdno odločena izvajati proti krivcem zakone z vso strogostjo. Proti vsem neredom, vsem zarotam in početju raznih tujcev mora odločno izvajanje republikanskih zakonov zajamčiti javni mir ter neodvisnost in varnost domovine. Istočasno je treba dokazati delovnim slojem, da jim je zakonito zajamčena svoboda dela in da ne bodo z ničemer okrnjene socialne pridobitve, ki so si jih pridobili po zakoniti poti. Ne da bi izpremenili že izvedene reforme, je treba zagotoviti njihovo izvajanje v nacionalnem življenju in brez strahu nadaljevati pot demokratskega napredka s čim širšim pristankom naroda ter s čim večjimi poroštvi za ohranitev reda in miru.

Ureditev odnošajev med delodajalci in delojemalci

V tem smislu bo vlada že prihodnji torek predložila parlamentu pomemben zakonski načrt o ureditvi odnošajev med delodajalci in delojemalci, ki bo istočasno zagotovil spoštovanje zakonitih pravic podjetij in pravic delavcev do varnosti in dostojanstva njihovega dela. Ta načrt naj omogoči posredovanje v neizogibnih delovnih sporih in pospeši njihovo ureditev, čeprav bi kljub našemu prizadevanju prišlo do stavk. Vlada je odločena zahtevati od vseh državljanov, delodajalcev in delavcev spoštovanje pogodb, zakonov in javnega reda. V tem pogledu ne bo postopala drugače kakor po načelih socialne pravice, ki dajejo vsakemu državljanu potrebna poroštva. Vlada bo tudi v kratkem izdelala načrt zakona, ki ga že pripravlja, da dobe učinkovito odškodnino vsi oni, ki jih je prehitela starost in ki v boju za svoj obstanek lahko računajo edino na pomoč družbe.

Finančna politika

Naposled bodo proučene v parlamentu razne finančne možnosti naroda in mnogoštevilne reforme, o katerih je bilo večkrat govora zlasti, v kolikor se nanašajo na tisk, na politični režim v Alžiru, na šolske reforme in na reforme, ki naj dajo zaščito našemu kmetu. Republikanska vlada ima danes bolj kakor kdajkoli veliko dolžnost, da brez obotavljanja skrbi za zavarovanje trajnih interesov naroda. Solidna finančna politika je prvo jamstvo ne samo za neodvisnost republikanskega režima, marveč tudi za varnost države. Zato se vlada formalno zavezuje, da hoče s podporo parlamenta nadaljevati politiko proračunskega ravnotežja in obrambe narodne valute v okviru devizne svobode in trojnega valutnega dogovora, ki nas veže z velikima anglosaškima demokracijama.

Boj proti brezposelnosti

Prav tako smatra vlada za eno izmed glavnih svojih nalog boj proti brezposelnosti. Zato bo osnovana posebna anketna komisija ki naj pospeši ritem proizvodnje in zviša življenjski standard, da odpravi boleče naraščanje nezaposlenosti in zniža vznemirljivi primanjkljaj trgovinske bilance.

Nadaljevanje dosedanje zunanje politike

Kontinuiteta dela s prejšnjimi vladami, ki bo bistvena odlika te vlade se bo prav tako izražala v nadaljevanju dosedanje zunanje politike, ki jo je poslanska zbornica kot predstavnik razpoloženje vsega naroda, že ponovno odobrila. Zunanja politika Francije temelji na zvestobi do Društva narodov, ki potrjuje enakopravnost narodov v trajnem in svobodnem sodelovanju in ki je in ostaja kljub raznim oviram in težkočam najboljše poroštvo svetovnega miru. Vlada se ne bo strašila nobenega truda, da utrdi zaupanje in voljo narodov, ki so ostali zvesti Društvu narodov. Vlada smatra obenem za svojo dolžnost, da spravi v sklad stalna načela Društva narodov z vsakdanjimi težkočami, da se tako napravi konec oboroževalnemu tekmovanju, ki vodi narode v gospodarski polom in v vojno. Dokler se to ne zgodi, vidi vlada najboljše jamstvo za varnost Francije v dobro organizirani in močni narodni obrambi. Skrbeli bomo da se z metodično organizacijo poglobi razmerje med vsemi tremi obrambnimi ministrstvi ter poveča avtoriteta predsednika vlade in ministra za narodno obrambo, da se doseže popolna koordinacija vseh elementov francoske varnosti.

Zvesta skupnemu idealu, ki veže Francijo z velikimi demokracijami zlasti pa popolnemu zavezništvu z Anglijo, in zvesta zavezništvom in tradicionalnim prijateljstvom, je vlada odločena, da ohrani in spoštuje vse pakte, ki jo vežejo s prijateljskimi narodi, ima Francija odkrito-srčno voljo, da razvije in ohrani z vsemi državami normalne in miroljubne odnošaje. Kakor doslej hoče Francija tudi v bodoče biti vedno in povsod v službi miru.

Za socialno in gospodarsko obnovo

Da izvršimo ta program, je naša dolžnost, da ne ostanemo gluhi za klic naroda, marveč, da tudi v najtežjih okoliščinah prevzamemo težko nalogo, ki nam je pripadla. Ta program je brez dvoma v skladu z veliko večino francoskega naroda in je tudi pred kratkim našel odmev v plemenitem apelu zveze bivših bojevnikov. Obžalujem, da ni bilo mogoče sestaviti vlade na širši podlagi. Ker se tudi drugi poskusi, ki so bili v čast vsem, ki so se izločili, niso posrečili, je tem bolj naša dolžnost, da se z vso resnostjo oprimemo dela. Želim, da bi pod avtoriteto parlamenta v vsej državi hrabro pristopili k izvajanju programa socialne in gospodarske obnove, da bi se razvilo razpoloženje za delo v prostovoljni disciplini in državljanski slogi. Pri vsem tem hočemo med resnimi in plemenitimi idejami zasejanimi v tem kratkem a pomembnem razdobju narodnega življenja ohraniti globoki občutek, da je imperativna potreba, da apeliramo na veliki patriotski instinkt Francozov, da zagotovimo zmago nacionalnim interesom ne s slepim odporom pred potrebnim napredkom, temveč z zaupanja polnim pristankom na nepremagljivi razvoj k novemu sistemu socialne pravice. Pozivam ves narod, naj se zaveda resničnih nevarnosti, ki mu groze ter zbere in pokaže vso svojo moč in nepremagljivo voljo, ki mu je lastna, da te nevarnosti premaga.

Debata v poslanski zbornici

Po prečitanju deklaracije je bil soglasno sprejet predlog Chautempsa, da se naj razpravlja samo o interpelacijah, ki se nanašajo na politiko vlade. Debata je trajala blizu do polnoči in je potekla mirno in stvarno. Vsi govorniki iz vladnega in opozicijskega tabora so stvarno komentirali deklaracijo vlade in noben govornik ni zašel na strankarsko polje, tako da je bila vsa debata na akademski višini. Ob zaključku debate je bil kratek odmor, da bi mogle posamezne frakcije sklepati o svojem stališču. Levičarske skupine so imele skupen posvet, na katerem je bil soglasno odobre predlog radikalnih socialistov, ki izreka vladi zaupnico in ji zagotavlja podporo poslanske zbornice. Ta predlog so podpirali tudi komunisti. Enako resolucijo so sprejele tudi desničarske skupine. Pri glasovanju je bila nato izrečena vladi zaupnica z vsemi proti enemu glasu. Proti je glasoval samo poslanec Bergery, ki je izjavil, da glasuje proti vladi iz načelnih razlogov, da pa se sicer strinja z vladnim programom. Izredni uspeh, ki ga je doživela Chautempsova vlada, je napravil v javnosti najboljši vtis in splošno pričakujejo, da bo prišlo sedaj do skladnega sodelovanja med vsemi skupinami, da se izvede vladni program, kakor ga je orisal Chautemps v svoji deklaraciji.

V senatu brez debate

V senatu so vladno deklaracijo poslušali z živahnim zanimanjem. Odstavek deklaracije o ukrepih proti osebam, ki kujejo zarote proti državni varnosti, je levica živahno pozdravila. Nato je ves senat s ploskanjem pozdravil izjavo o ohranitvi proračunskega ravnovesja in obrambi nacionalne valute v okviru tristranskega dogovora. Posebno toplo so senatorji pozdravili tisti del deklaracije, v katerem naglaša vlada, da bo skušala narodno obrambo še okrepiti. Poziv na narod, s katerim se deklaracija končuje, so živahno pozdravili na desnici, v centru in na levici. Po prečitanju vladne deklaracije ni bilo nobene razprave. Prihodnja seja senata bo v torek ob 15.

Odpor Kitajcev narašča

Kitajske armade so prešle v ofenzivo in hudo pritiskajo na Japonce

Šanghaj, 22. jan. br. Kitajski armadi, ki se bojuje na fronti zapadno od Šanghaja, se je včeraj posrečilo zavzeti Vuhu, ki predstavlja strategično izredno važno postojanko. Japonskim četam na tem odseku grozi sedaj obkolitev in popoln poraz. Japonci so z veliko naglico poslali iz Nankinga na pomoč 30.000 vojakov. Ta uspeh Kitajcev je Japonce zelo presenetil, ker so že mislili, da je kitajska armada v razsulu ter da ne more več nuditi resnega odpora. Sedaj pa se je izkazalo, da so Kitajci po reorganizaciji svoje vojske prešli v ofenzivo in bodo morali Japonci napeti vse sile, če hočejo obdržati svoje postojanke. Tudi na severni fronti Kitajci napredujejo in izvajajo hud pritisk na japonske postojanke, ki so vedno bolj v nevarnosti. Japonci trde, da so dobili Kitajci docela novo opremo ter da razpolagajo zlasti z odličnim topništvom. Novi dalekostrelni kitajski topovi predstavljajo za Japonce pravo presenečenje in so proti njim brez moči. Vrhu tega se razvija v zaledju japonskih čet dobro organizirana gverilska vojna. Noben japonski transport ni varen pred nenadnimi napadi. Včeraj so kitajski četniki pognali v zrak tri velika japonska municijska skladišča.

Republikanci bombardirali Salamanco

Maščevanje za bombardiranje Valencije in Barcelone

Salamanca, 22. jan. Vladni eskadrilji se je kljub snežnemu metežu posrečilo priletеti nad Salamanco, kjer je iz višine 4000 m vrgla kakih 20 bomb na mesto. Bombe niso zadele nobeno vojaško stavbo. 10 oseb je ubitih, 34 ranjenih. To je bilo maščevanje za bombardiranje Barcelone in Valencije. Angleškemu diplomatskemu agentu se je z njegovim osebjem posrečilo rešiti si življenje s skokom z okna hotela, ki so ga republikanska letala bombardirala.

Salamanca, 22. jan. Na teruelskem bojišču se je nacionalističnim četam posrečilo izboljšati neke postojanke v sprednjih črtah, tako da so sedaj prispele do reke Alfambre. Prehodi čez reko pri Villalbi Bahi in Torti Hadi so sedaj pod ognjem nacionalnih topov. Nacionalisti so pri včerajšnjih bojih ujeli več vojakov in zaplenili večjo količino pušk in strojnic.

Barcelona, 22. jan. Obrambno ministrstvo objavlja: Bitka na teruelskem bojišču traja dalje. Vladne čete so odbile vse sovražne napade in so ostale vse postojanke neizpremenjene. Nacionalni letalci so večkrat streljali s strojnicami na postojanke vladnih čet. Na ostalih bojiščih ni nobenega pomembnejšega dogodka.

Henlein bi rad vstopil v vlado

Prikrita ponudba za sodelovanje z vlado

Praga, 22. jan. br. Veliko pozornost in mnogo komentarjev v političnih krogih je zbudil govor, ki ga je imel poslanec sudetsko nemške stranke Böhler na nekem shodu v Kunwaldu. Na javnem zborovanju sudetsko nemške stranke je naglasil, da Henlein in njegova skupina nista proti češkoslovaški republiki, marveč se borita samo proti sedanjemu režimu, ki da zapostavlja češke Nemce. Henlein in njegova stranka smatra za svoj končni cilj, da vstopi v vlado in da tako z najvišjega mesta pomaga upravljati državo, ki jo smatrajo tudi češki Nemci za svojo domovino. V političnih krogih sodijo, da gre za prikrito ponudbo Henleina vladi. Henlein uvideva, da je s svojo taktiko zavozil ter ne more ne naprej, ne nazaj. Vladna politika napram nemški manjšini pridobiva med Nemci samimi vedno več pristašev in Henlein čuti, da je njegova slava v zatonu. Zato si skuša pravočasno pripraviti umik in bi seveda najraje zlezel pod okrilje vlade.

Terezina Jenko

Ljubljana, 22. januarja

V visoki starosti 80 let je včeraj ob 14. nenadno preminula na svojem domu na Jurčičevem trgu 3 gospa Terezina Jenko, vdova po zdravniku. Zadela jo je kap.

Gospo Terezino Jenko je poznala vsa Ljubljana po njenem kulturnem delu, zlasti pa po njenem sodelovanju pri raznih karitativnih organizacijah. Pokojnica je bila ena prvih poborniс za vseslovansko idejo. Še pred vojno je potovala v Rusijo, kjer se je naučila ruščine, ki jo je govorila kakor svoj rodni jezik. Takrat je vzljubila bratski slovanski narod in mu ostala zvesta do smrti. Med vojno so jo zaradi njenega rusofilstva avstrijske oblasti gledale precej postrani in je mnogo pretrpela. A ko so po boljševiški revoluciji prišli k nam številni ruski umigranti, se je gospa Terezina takoj zavzela za nje in jim kolikor je bilo pač v njeni moči skušala lajšati gorje. Bila je predsednica Rdečega križa za ruske emigrante in v znak zahvale za njeno požrtvovalnost jo je tukajšnja ruska kolonija izvolila za častno članico, prav tako tudi ruski vojni invalidi v Jugoslaviji. Dala je tudi pobudo za ustanovitev Ruske matice v Ljubljani, ki ji je bil sedež na njenem domu in tam je bila tudi ruska knjižnica. Bila je prava mati vseh tukajšnjih Rusov in ni je bilo ruske prireditve, ki ji ne bi kumovala ali vsaj sodelovala pri nji. Zato ni čuda, da so blago in plemenito ženo cenili in ljubili vsi Rusi, ki so izgubili z njo eno svojih najtrdnejših opor v Ljubljani.

Za pokojno žalujejo hčerka zdravnica Eleonora Jenko-Groyerjeva in sin mont. inž. Milutin Jenko, ministrski svetnik. Pogreb blage gospe bo jutri ob 16. iz hiše žalosti, Jurčičev trg, 3 na pokopališče k Sv. Križu. Blag ji spomin, ugledni rodbini naše iskreno sožalje!

Rim, 22. jan. V bližini Spezzie je iz neznanih razlogov strmoglavilo v morje vodno letalo Mugiana.

Politični obzornik

O dogodku pri Sv. Marku piše »Sokolska volja« v številki 56. dne 21. t. m. dobesedno to-le: »Povedali smo že v štev. 54., kako so na Silvestrovo z nožem zahrbtno napadli in nevarno ranili naraščajnika Šimenka, ki je bil navzoč pri silvestrovanju v hiši brata Petra Cveka. Sedaj je prišel na vrsto brat Cvetko sam. To se je zgodilo dne 7. t. m. Zvečer tega dne je hotel k svojemu bratrancu v bližnje Bukovce. Odpeljati se je nameraval s kolesom, ki ga je čakalo pred njegovo hišo. A preden je sedel na kolo, so mu ga »prijatelji« polomili in razrezali gumo, da je moral v Bukovce peš. Ko se je ponoči vračal domov, sta ga dohitela dva razbojnika, ki sta ga obklala, da je brat Cvetko ranjen obležal na cesti. Ko so ga našli, so ga morali spraviti v bolnico. Brat Peter Cvetko je knjižničar sokolske čete pri Sv. Marku. V istih Bukovcih so lani meseca aprila do smrti pobili brata Zeleniko, člana iste čete. Tudi to smo že povedali, da so ves inventar te čete vrgli iz šolskih prostorov

So-li Bolgari Slovani?

Slovanska zavest, misel slovanske vzajemnosti ni prav nič po volji sovražnikom slovanskih narodov. Razumljivo je to. Slovanski narodi edini in složni med sabo, slovanske države v bratski ljubezni in prijateljstvu trdo povezane med sabo, to bi predstavljalo tako silo in moč, da bi si sovražniki dobro premislili, predno bi se drznili nastopiti proti kateremukoli izmed slovanske rodbine. Zato so neprestano na delu, da s spletkami zasejejo v slovanski obitelji seme razdora in nesloge. V tem poslu so mojstri. Med svetovno vojno so Bolgarom dokazovali, da niso Slovani, marveč Mongoli, Turanci, torej ne brati Rusov in Srbov, marveč bratje Madžarov in Turkov. Sedaj šepečejo Hrvatom, da tudi oni prav za prav niso slovanskega rodu, marveč germanskega — gotskega pokolenja. Razmerje med Poljaki in Čehi zastrupljajo s tem, da brez sence kakšnih dokazov trde, da se je v bitki pri Grunewaldu Žižka od Trocnova ponudil s svojimi bojevniki najprej nemškim vitezom in da se je pridružil poljski vojski šele, ko so Nemci odklonili njegovo službo. Vse te spletke učinkujejo, ker se med Slovani vedno najdejo naivni ljudje, ki jim nasedajo, pa tudi propalice, ki proti plačilu stopajo v tujo službo z nalogo, da zastrupljajo odnošaje med poedinimi slovanskimi narodi. Je to žalostno, a žal tudi resnično. V tem oziru imamo polno primerov v preteklosti in v sedanjosti. Tako je na primer nedavno izšla v Nemčiji narodopisna mapa, na kateri so Bolgari označeni ne kot Slovani, marveč kot čistokrvni — Mongoli. Takoj so se našli na Bolgarskem ljudje, ki so pograbili to v ničemer osnovano teorijo in jeli oznanjevati, da so Bolgari Turanci in ne Slovani. Ti ljudje pripadajo baje onim zmedencem, ki hočejo tudi Bolgarijo osrečiti z nacizmom. Proti tem bedastim poskusom ločiti Bolgare od ostalih Slovanov, pa je nastopila kot en mož vsa bolgarska javnost. Pred kratkim je izšel poseben zbornik, v katerem se 60 znanstvenikov in kulturnih delavcev z vso odločnostjo izreka proti teoriji, da bi bili Bolgari Turanci, in ugotavlja, da so bili, so in bodo Bolgari Slovani, kakršni so po krvi, jeziku in po veri. Nedavno so imeli na vseučilišču v Sofiji skupščino bolgarski prirodoslovci. Tudi ti so obširno razpravljali o rasni pripadnosti bolgarskega naroda. Najbolj zanimiva so bila izvajanja vseučiliškega profesorja Metoda Popova, bivšega bolgarskega poslanika v Berlinu. Ostro je nastopil proti rasizmu in poudarjal, da so vsa znanstvena raziskavanja dokazala, da v Evropi sploh ni nobene, absolutno čiste rase. Naglašal je, da je treba že enkrat znanstveno neovržno dognati rasno pripadnost bolgarskega naroda, da se s tem napravi enkrat za vselej konec malo častnim prizorom, da se Bolgari, ki prihajajo v Pešto, objemajo z Madžari kot bratje, ako pa pridejo na Češkoslovaško ali Poljsko, pa s Čehi in Poljaki. Prof. Popov je izjavil, da posveča temu vprašanju vso svojo pozornost biološki institut sofijskega vseučilišča, in napovedal, da izda ta institut v najkrajšem času rezultate svojih raziskavanj, ki bodo nepobitno dokazali, da so Bolgari čistokrvni Slovani s popolnoma neznatno turansko primesjo. — Vsa bolgarska javnost nastopa, kakor je razvidno, z vso odločnostjo proti podtikanju, da bi Bolgari ne bili pristni Slovani. Zato se moramo naravnost čuditi, da doslej med Hrvati ni še nihče nastopil proti temu, da je predsednik »Matice Hrvatske« prof. Filip Lukas sam proglasil v svojem oficielnem svojstvu, da so Hrvatom mnogo bližji južni Nemci, Bavarci, kakor pa sosedni Slovenci, bratje po krvi, jeziku in veri! Ali so res Hrvatje Goti? Ali je tega naziranja tudi hrvatska javnost?

Borzna poročila.

Curih, 22. jan. Beograd 10, Pariz 14.325, London 21.63125, Newyork 432.75, Bruselj 73.125, Milan 22.775, Amsterdam 241.125, Berlin 174.25, Dunaj 81.10, Praga 15.20, Varšava 82, Bukarešta 3.25.

Zadnja iz rodu Taufferererjev

Ljubljana, 22. januarja.

Plemeniti rod Taufferererjev ali Tauffrerjev, kakor so večkrat pisali, se je v reformaciji iz Augsburga preselil v našo deželo ter od l. 1575. pripada h kranjskim deželnim stanovom. Že l. 1645. je Mihael kupil grad Turen v Vižnji gori ter ima družina tudi svoj plemiški predikat po njegovem nemškem imenu »Weichselbach«. Kot kranjski deželani so Taufferererji od l. 1687. baroni in ves čas lastniki svojega rodnega gradu, kjer danes leži na mrtvaškem odru zadnja lastnica iz tega rodu gospa Rozalija baronica pl. Codelli, roj. baronica Taufferer. Njen bratec, ki je umrl že v otroških letih, je bil zadnji Taufferer, s pokojno je pa rod barona Taufferera izumrl tudi v ženski liniji.

Baroni Taufferererji so zvesto služili naši deželi in tudi slovenskemu narodu. Deželni stanovi so jim v dobi turških napadov zaupali odgovorno službo denarničarjev vojaške granice, odlikovali so se pa tudi v drugih službah. Zadnji opat kostanjeviški in zadnji opat stiški sta bila Taufferera in oba sta se zavzemala za slovensko šolo. Franc, opat stiški, je prevel katekizem ter z eksjezuitom Inocencem Taufferererjem spada med najvažnejše sotrudnike o. Marka Pohlina ter Kumerdeja. Zgodovina slovenskega slovstva Franca in Inocence hvaležno prišteva med slovenske preporoditelje, saj je bil Inocenc tudi član prerojene Academiae operosorum.

Popolnoma pozabljeno je pa v Avstriji moralo ostati ime mlajšega Sajfrida barona Taufferera, ker je bil kot Napoleonov generalštabni podpolkovnik na Dunaju 24. majnika 1796. zaradi veleizdaje obešen. Nemški zgodovinarji ga imenujejo genialnega pustolovca, vendar se pa še kraj svetovne vojne povprašujejo, če ta nesrečni mož vendar le ni bil — genij velikega zgodovinskega pomena.

Rojen je bil 1750. v Ljubljani ter vzgojen v dunajskem Terezijanu, nato je pa nadarjeni mladenič, ki je znal slovenski, hrvatski, nemški, francoski, latinski, italijanski in angleški jezik, postal avstrijski oficir. S 24. leti je bil že stotnik in se je oženil brez potrebnega dovoljenja. Bil je že poveljnik čete pri 2. banskem graničarskem polku in tedaj je zasnoval oriaški načrt za izvoz hrvatskega lesa po Donavi v Črno morje in Carigrad ter oltori dalje v Francijo, Rusijo in Spanijo. Cesar Jožef II. ga je pri tem podpiral in ga oprostil vojaške službe. Ko je odplavala po Kolpi in Savi ter Donavi prva ladja z lesom v Carigrad, je izdal poseben zemljevid. V kratkem je bila v njegovi službi cela flotila, toda naposled je ogromno podjetje prišlo v konkurz, da je bil prisiljen kot oficir kvitirati. Hkratu je prosil za podpolkovniški čin ker mu je feldmaršal knez Potjemkin pismeno zagotovil sprejem v rusko armado. Dovoljen mu je bil edino izstop iz vojske.

Preganjali so ga upniki in še bolj intrigantje. Prezirali so njegov izum plavajočih baterij in naravno, da so mu prepovedali organizirati dobrovoljske čete! Kot oskrbnik posestev grofa Batthyanyia na Hrvatskem se je zašpekuliral pri dobavi sena za vojsko in spet zadolžil. L. 1789. mu je umrl še edinec, ki je bil že na vojni akademiji v Dunajskem Novem mestu. Čeprav so mu vplivni prijatelji pomagali, je l. 1790 pobegnil v Benetke, kjer se je s španskim poslanikom pogajal zaradi dobave lesa. Moral je spet na Dunaj in tu so ga aretirali. Z reverzom, da se vrne k sodni razpravi, se je rešil iz zapora, toda navdušen pristaš francoske revolucije je celo na dunajskem Grabnu glasno izražal svoje želje po revoluciji, imenoval policijski zapor za »Bastillo«, ki bi jo takoj pomagal polirati ter Dunajčanom žugal z revolucijo v provinci. Umeknil se je spet na Hrvatsko zaradi dobav lesa za Španijo, naposled je pa vendar moral bežati spet v Benetke. Čez mejo so mu pomagali obmejni uradniki, ki je imel med njimi dosti prijateljev, saj so bili prej podrejeni njegovemu pokojnemu očetu. V Benetkah se je Sajfrid javil francoskemu poslaniku in bil sprejet kot generalštabni stotnik v francosko vojsko.

Ogorčeni sovražnik Avstrije je napravil podroben načrt za upor v jugoslovanskih deželah in ga poslal v Pariz. Podrobno je opisal pokrajine in prav ta načrt je najbrž pozneje Napoleon sprejel v svoj koncept Ilirških provinc. Zgodovinarji sicer domnevajo da naj bi bil ta koncept napravil Cobenzl, toda gotovo je bolj verjetno, da je Napoleon vpoštevaval Taufferererjeve predloge, nego da bi bil prosil za svet avstrijskega ministra! Naposled se bo pač treba prepričati, saj je načrt v arhivu v Parizu, in dognati, kdo je bil pravi idejni tvorec Ilirije! V Taufferererjevem načrtu so namreč podrobno orisane tudi razmere in kraji Dalmacije in Istre. Sam se je ponudil, da gre v jugoslovanske dežele organizirat upor, a Francija tedaj ni mogla nikakor zbrati za to veliko podjetje potrebnih 3 milijonov. Baron Taufferer je postal 1795. generalštabni polkovnik in poveljnik jugoslovanskih dobrovoljcev, ki jih je zbiral in organiziral v Nizzi. V Genovi so mu bile dodeljene še druge podobne čete in vojne ladje, da je Taufferer s svojimi Jugoslovani namah postal strah Avstrijcev, toliko jim je napravil škode s svojimi predrznimi napadi. Zavzel je Voltri in oplenil avstrijska skladišča, hkrati pa nekemu dunajskemu veletrgovcu zaplenil 250.000 lir. Ob zori 12. novembra 1795. je bil obveščen, da od Savone hite močni avstrijski oddelki. Naglo je vkrcal topove in že je tudi njegovo moštvo korakalo na ladje, ko ga iznenadi avstrijska kavalerijska ataka. Vrgel se je na konja, a pri drugi vasi ga je ujel ulanski korporal Jožef Mohr. Ponudil mu je 100 dukatov, ali Mohr je Taufferera cenil na več nego milijon!

Naposled so ujetnika prignali na Dunaj. Francoski general Scherer se je na vso moč zavzel, da bi ga zamenjal kot vojnega ujetnika. Toda že so se pričela tudi diplomatska pogajanja med Avstrijo in Francijo, da si ni več prizadevala zanj.

Vojno sodišče je Sajfrida Taufferera obsodilo zaradi veleizdaje na izgubo plemstva in zaplembo premoženja ter na smrt na vešalih.

In zadnja iz rodu Taufferererjev mi je pred leti dahte izročila načrt bitke za trdnjavo gori na Renu, naj nad sto let skrbno skrito relikvijo vidijo na Ilirski razstavi v Narodnem domu francoski oficirji, ko pridejo počastit Napoleonovega neznanega junaka pod stebrom Njegove Ilirije. Videli so Sajfridov načrt, niso pa pri odkritju spomenika spoznali na tribuni v črnino odete stare dame, ko je njena pretresena duša obletavala Dunaj in iskala prah največjega slovenskega Napoleonovega junaka.

Odslej je bila baronica Rozali očitno ponosna na svojega nesrečnega starega strica.

Baronica Rozali je bila hči l. 1799 v Višnji gori rojenega dež. uradnika Morica barona Taufferera in Florentine baronice Schweiger z Otočca pri Novem mestu. Kmalu so se preselili na grad v Višnjo goro in kmalu je Rozali ot šestih otrok ostala sama. Januarja 1878 se je poročila z mornariškim oficirjem Karlom baronom Codelli z gradu Turen pri Ljubljani. Mnogo je popotovala s svojim mladim možem ter videla tudi Dalmacijo. Črno goro in Grčijo, a v Napolju je morala ostati dalje časa, ker je povila sinka Antona, sedanjega genijalnega našega izumitelja. Že l. 1878. stara dobrih 25 let, je postala vdova.

Za umetnost, zlasti pa za glasbo in pisateljevanje nadarjena mlada vdova se je tolažila s svojimi tremi otroki s sinom edincem in z že pokojnima hčerkama, posebno pa s pisanjem dnevnika. Ta dnevnik je pa v 60. letih narasel v debelo in tudi zares lepo, skozi in skozi poetično knjigo. Mnogo potopisov iz svojega dnevnika je tudi objavila v raznih listih. V takih listih, kjer objava podlistka pomeni že čast!

Kdor je pokojno baronico poznal in kdor bo čital njen dnevnik, jo bo častil kot pravo pesnico zlatega srca. To drobno srce je bilo vedno polno najvedrejšega optimizma, ki je vse slabo takoj pozabilo, vse hudo takoj odpustilo, vse veselo lepo in dobro si pa zapomnilo za vedno. Njena srečna filozofija jo je krepila, da se nikdar ni pritoževala, temveč je vedno še druge tolažila in hrabrila potrte in obupane. Njena filozofsko mirna beseda, ki ni nikdar obsojala, je bila kakor balzam, kakor rahla nesmica čarobne ptiške. V njej je vedno sijalo sonce in grelo vso njeno okolico.

Ko v ponedeljek v Štepanji vasi zapre pokrov grobnice, položimo med njene rože tudi lovorjevo vejico z nio izumrlemu rodu Taufferererjev in doslej skritemu mučeniku za našo svobodo!

Ante Gaber

Ljubljana je navdušena! Ljudje ne morejo dovolj prehvaliti našega filma!
Po Anzengruberjevem slovitem istoimenskem odrskem delu

Kirchfeldski župnik

HANS JARAY v naslovni vlogi kot župnik, Ludvik Stössel, Hansi Stork,

Karl Paryla, Frida Richard in drugi člani dunajskega Burgtheatra — Poje znameniti mladinski pevski zbor Wiener Sängerknaben

Predstave danes ob 16., 19.15 in 21.15 uri, jutri v nedeljo ob 11. dopoldne ter ob 15., 17., 19. in 21. uri — Predprodaja vstopnic dnevno od 11. dopoldne

KINO UNION, tel. 22-21

Živilski trg

Ljubljana, 22. januarja

Na trgu je čedalje več uvožene zelenjave, kljub temu pa ni pri cenah nobenih bistvenih sprememb. Na kmečkem zelenjadnem trgu se seveda še pozna, da je zima. Domača zelenjava je sedaj najdražja in posetne izbire ni. Ljubljanske gospodinje upravičeno tožijo nad splošno draginjo. Zanimivo je primerjati cene živil v Beogradu in Ljubljani. Kakor znano, uživa Beograd slovee najdražjega mesta v državi, vendar ne povsem upravičeno. Nekatera živila so v Ljubljani še celo dražja, n. pr. perutnina in nekoliko tudi goveje in prašičje meso. V splošnem so cene živil v Beogradu in Ljubljani enake, kar menda ni marsikomu znano.

Prejšnje tedne, ko je pritiskal občuten mraz, ni bilo naprodaj mnogo krompirja. Krompir je najbolj občutljiv za mraz in gospodinje so kupovale po večini pomrznjen krompir. Pa tudi zdaj, ko ni več posebnega mraza, se gospodinje težko založe z dobrim krompirjem. Čeprav je zelenjave precej, gospodinje ne morejo izbirati, ker blago ni najlepše. Cene zimskih salat so v splošnem nespremenjene: od 12 do 16 din kg. Lepa špinača je po 10 din kg in po isti ceni prodajajo tudi slabši motovilec. Cvetače ni lepe. Najbolje je še založen sadni trg. Cene jabolk so nespremenjene: 3 do 5 din kg. Sprememb tudi ni na perutninskem trgu. Jajca so povprečno 9 komadov za 10 din. Med perutnino so bili danes naprodaj tudi lepi fazani po 16 din komad.

Iz Kranja

— **Ali kranjska kultura počiva?** »Gledališki oder Narodne čitalnice«, ki je jeseni tako krepko in živahno začel s sezono in vprizoril dve opereti, napovedal pa zelo pester in bogat program, sedaj, kot se zdi, kar mirno počiva. Mesec dni že ni bilo nobene predstave. Občinstvo, ki se je veselilo uspeha gledališkega odra in lepega programa, se sedaj upravičeno vprašuje, kdaj bo temu mrtvilu konec.

— **Prireditev naših akademikov.** Tretje leto obstoja v Kranju »Jugoslovansko akademsko društvo«. S svojim poseganjem v omrtvele kranjske kulturne razmere, zlasti z Ljudsko univerzo in z jesenjo ustanovitjo študijsko knjižnico je tako doprineslo svoj delež k dvigu kulturnega nivoja, katerega so prestavljala druga, včasih le kvazi-kulturna društva. Po svoji izobrazbi, po svoji v raznih študijskih disciplinah poglobljeni verziranosti in mladostni agilnosti, so ravno akademiki poklicani biti nosilec res izkristaliziranega, višjega kulturnega življenja. Vsako udejstvovanje pa velja denar in zato moremo nocojšnjo prireditev, III. akademski ples, katerega dohodki služijo vzdrževanju Ljudske univerze in študijske knjižnice res toplo priporočiti vsej kranjski javnosti, ki je bila že itak posebej vabljena. Pa tudi kot družabna prireditev ima akademski ples svojo odliko.

— **Z gimnazije.** V skrbi za čim uspešnejše napredovanje gimnazijske mladine je društvo »Šola in dom« včeraj popoldne priredilo prvi vzgojni tečaj v letošnjem letu namenjen za roditelje. Podobni sestanki se že vrijo par let, udeleži se jih do 100 staršev. Navadno je na teh sestankih imel kak profesor predavanje, potem pa je sledil razgovor. Na včerajšnji sestanek, nazvan »vzgojni tečaj« pa sta prišla predavat iz Ljubljane prof. g. dr. Stanko Gogala in prof. ga. Anica Černejeva. Drugi vzgojni tečaj se bo vršil meseca februarja in so že določena prav lepa, aktualna predavanja pedagoškega značaja.

— **Lep film.** Kinopodjetniku v Narodnem domu g. Hvali se je posrečilo dobiti res prvovrsten film: »Pater Vojteh«. Film je najnovejše delo češke produkcije, globok po vsebini, — odličen po režiji, kot so bili vsi dosedanji češki filmi, zadnji med njimi »Maryša«, katerega smo videli tudi v Kranju. Le škoda, da nemški šund vse preveč ubije v ljudeh smisel za res pravo umetniško in da ravno za češke filme vedno vlada premalo pozornosti. Velik sloves si je »Pater Vojteh« pridobil nedavno v Ljubljani, kjer je naletel na splošno priznanje. Ker je film češki, ker je res dober in obenem najnovejše produkcije, priporočamo vsem, da si ga ogledajo. Predstave so še danes in jutri.

Koncert Karla v. Baltza

Ljubljana, 22. januarja

Na vabilo društva Glasbene Akademije je snoči koncertiral v veliki dvorani Filharmonične družbe mladi dunajski violinist Karl v. Baltz. Predstavil se je z dokaj obsežnim in mnogo zahtevajočim sporedom in sicer z Veracinijevo sonato v g-molu, Bachovo Chraconno, Mozartovim Koncertom v a-duru, Sukom in Schubertom, ki mu pa ni bil toliko dorasel, da bi nas mogel popolnoma pritegniti in prepričati. Njegova igra, ki ji ne moremo odrekati tehnične in muzikalne fundiranosti, je še vse premehka in sladkobna, še vse preboječa je in obrnjena navznoter, da bi jo mogli staviti za primer dobre reprodukcije, čeprav ji stvarno ni kaj očitati. Koncertant govori n-kak dialog s svojim instrumentom, zelo fin, kultiviran dvogovor, ki je morda zanimiv, a je še vedno namenjen le njemu samemu in njegovi violini. Ko bo ta pogovor, ali bolje samogovor končan (in kateri mlad človek ne počne tega?), ko bo rešenih toliko važnih vprašanj, to začel mladi violinist govoriti ljudem in šele takrat bomo zvedeli, kdo je prav za prav ta Karel v. Baltz, šele takrat nam bo jasno in odločno govoril. — Seveda bi se nam mogel koncertant že sedaj pokazati v boljši luči, če bi ne bilo te nesrečne šablone v sestavljanju sporedov. Ta šablona zahteva, da bodi spored sestavljen po možnosti stilno-razvojno, da je zastopana sonata, koncert, suita, in kar je takih stalnih oblik, skratka, če hočeš postati slaven, igraj to, kar igrajo svetovni umetniki, le bog ne daj, da bi izvajal to, kar bi ti res odgovarjalo.

Kljub vsemu je bil koncert prav lepa prireditev, ki ji je dal spremljevalec g. Marjan Lipovšek mnogo čara.

Fr. Šturm

Prostovoljna socialna davščina

Ljubljana, 22. januarja

Ljubljana nima posebnega socialnega davka, zato ne more postaviti v proračun socialnega skrbstva tako visokih zneskov, da bi zadostovali za potrebe socialno šibkih ljubljanskih slojev, zlasti ne za potrebe nezaposlencev. Zato mora vsako leto zbirati denar potom prostovoljnih prispevkov občanov. Tudi letos se je pokazala potreba po taki zbirki. Mestna občina vabi vse občane, ki morejo prispevati k tej zbirki, da ne odrečejo pomoči, kadar jih bo pooblaščenec mestne občine obiskal in jih poprosil, da prostovolno pristopijo k plačevanju socialne davščine, ki ne bo nikomur prikrajšala dohodkov tako, da bi to občutil, revežem in brezposelnim pa bo vendar pomagalo pri preživljanju družine.

Nihče ne more poznati bede, ako ji ne gleda v oči. Ni najhujše, ako kdo nima obleke in obutve, hujše je, ako nima hrane. Kako je pri srcu onemu, ki čuje tožbo matere ali očeta: »štiri majhne otroke imam doma, čakajo me, da jim prinesem hrane, pa nimam ničesar; nimam kaj dati v lonec«. Ali pa: »Ko sem šel zjutraj z doma, so me otroci prosili kruha kako naj jim ga dam, ko ni bilo drobtine doma denarja pa tudi ne, da bi kruh kupil. Bojim se iti domov, ako jim ne prinesem vsaj kruha.«

Z vsakim dinarjem, ki ga občani darujete mestnemu socialnemu fondu, pomagate tolažiti obup revežev, z vsakim dinarjem osušite nekaj solz nesrečnežev.

Zato ne odrecite občani, ko vas bo v kratkem občina klicala, da ji pomagate lajšati bedo. Nezaposlenim želi občina dati delo in plačo in tako rešiti družino vsaj pred gladom.

Iz policijske kronike

Ljubljana, 22. januarja

Oskrbnik starega pokopališča pri Sv. Krištofu, France Ržišnik, je včeraj prijavil policijski upravi, da je bilo ponoči vlomljeno v mrtvašnico na pokopališču. Vlomilec — morda jih je bilo tudi več — je prišel v mrtvašnico tako, da je odtrgal lesene oknice in razbil šipo v oknu, nakar ga je odprl. Iz mrtvašnice je odnesel poldrug meter visoko železno peč, dve mali cinkasti kristi, ki sta bili nedavno izkopani in spravljeni v mrtvašnici, dalje 6 svečnikov, odtrgal pa je pri vratih tudi medeninasto ključko. Pokopališka hijena, ki se je drznila oskrunjiti pokopališko poslopje, je svoj plen odnesla. Na delu je moral biti nekdo, ki se peča poklicno s tatvinami starega železa, ki ga bo skušal nabrž tudi kmalu spraviti v denar.

Iz avtomobila na dvorišču »Pri levu« na Gosposvetski cesti je nekdo ukradel Jakobu Pogačniku sivo pidžamo, par zlatih zapestnih gumbov, športno srajco, 3 pare zimskih nogavic, par visokih čevljev, kravato in nekaj brivskih potrebščin, kar vse je bilo v usnjatem kovčegu z zeleno prevleko. Tat je opravil svoj posel, ne da bi ga kdo opazil.

Iz čakalnice zobozdravnika dr. H. na Aleksandrovi cesti je drzen zlikovec odnesel rjavo suknjo, očala in par rokavic. Oškodovanec je Vladimir Sojar. Včeraj je policija aretirala brezposelno služkinjo Drago P., ki je pred tedni odnesla frizerki B. za okrog 1000 din obleke. Na policiji se je zagovarjala, da je ukradeno robo izročila neki svoji znanki, ki je izginila iz Ljubljane, zato tudi ne ve, kje je ukradena obleka. Služkinjo so izročili sodišču.

Poročali smo že o aretaciji 52letnega Ivana Frica in njegovega pomagača Žabkarja, ki sta bila osumljena vlomov v razne trgovine. Fric je prodajal po gostilnah v mestu nove srajce, o katerih je sedaj ugotovljeno, da so zmanjkale iz neke trgovine na Starem trgu, oziroma pod Trančo. Frica in njegovega tovariša, ki sta oba trdovratna in zakrknjena grešnika in nočeta priznati tatvine, še zaslišujejo.

KINO IDEAL

Samo še danes ob 16., 19. in 21.15 uri MAGDA SCHNEIDER v zabavnem filmu **Na veselem Dunaju**

JUTRI V NEDELJO OB 15., 17., 19. IN 21.15 URI

Pat & Patachon v filmu **Otok smeha**

SPORT

Zimski sport v Zasavju

Trbovlje, 21. januarja

Preteklo nedeljo je priredil smučarski odsek trbovljeske SPD pod tehničnim vodstvom g. Belina klubski slalom, ki je bil zelo dobro obiskan. V soboto je pihal sicer močan jug in je kazalo, da bo nedelja deževna, toda to naših smučarjev ni oviralo in ni jim bilo žal. Letošnje vreme je muhasto in to se je pokazalo tudi pri tekmi, saj je bila smuka v nedeljo kljub sobotnemu južnemu vremenu dokaj ugodna. Ponoči se je namreč veter obrnil in namestu dežja smo dobili 10 cm suhega pršiča, vrhu tega se je še zjasnilo, tako da naši smučarji ne pomnijo, da bi kdaj v tako krasnem vremenu tekmovali. Čist zrak, nebo jasno, prelep razgled na Julijske Alpe, Karavanke in Kamniške planine, ki so se lesketale v snežnih kristalih, dočim so bile doline eno samo megleno morje. Vse to je napravilo na naše mlade smučarje in druge udeležence na Mrzlici nepozaben vtis.

Tekmovalo je 10 smučarjev, ki so nastopili v najboljši formi. Proga je bila začrtana od vrha Mrzlice v dolgih serpentinah k potu, ki vodi v Žalec. V najboljšem času je prišel na cilj znani naš smučarski prvak g. Plevčak, drugi g. Planinšek in tretji g. Gnilšak. Vsi so dobili primerna darila, ki pa so jih tovariško razdelili med tekmovalce. Vsi udeleženci s tekmovalci vred so bili tako z organizacijo tekme, kakor z vremenskimi prilikami nadvse zadovoljni.

Ob koncu januarja ali v začetku februarja pa priredi smučarski odsek SPD na Mrzlici tradicionalno medklubsko tekmo v slalomu. Ker bo po vsej priliki dotlej vreme ugodno in se sedanje snežne prilike bistveno ne bodo spremenile, utegne biti tiste dni planinski dom na Mrzlici za vse posetnike in tekmovalce mnogo premajhen.

Prav pa je, da naši smučarji in prijatelji bele zimske prirode sedaj, ko je vreme ugodno, pridno izkoriščajo snežne prilike in pridno trenirajo in se utrjujejo ter nadomeščajo, kar so v zadnjih slabih zimah zamudili.

Iz Zagorja

— **Popravek.** Z ozirom na notico iz Zagorja »V Medijo padel in utonil«, kjer napadate sreski cestni odbor Litija, blagovolite v zakonitem roku na podlagi tiskovnega zakona priobčiti na istem mestu sledeči uradni popravek: Oporni zid ob potoku Medija v Zagorju je napravil prejšnji cestni odbor in ga je nedovršenega brez ograje pustil, ker si prejšnji cestni odbor v 4 letih ni znal preskrbeti kredita. Res pa je sedanji cestni odbor v tej zadevi storil sledeče in to ne glede na opomine dopisnika »Slov. Naroda« iz Zagorja. 1. Preskrbel potrebno odobritev. 2. Preskrbel potrebni kredit. 3. Dal napraviti pri podjetniku v Zagorju potrebne betonske stebričke in to dne 16. X. 1937 pri podjetniku g. Moharju Juriju, ki jih pa iz neznanih vzrokov do danes še ni dobavil. Potrebna ograja bo v kratkem v resnici postavljena, kar pa bo zasluga sedanjega cest. odbora, ki mora popravljati površno delo svojih prednikov. Razumljivo mora pa biti vsakemu, da vsaka stvar ima svoj postopek in da se hitro da narediti samo figa, za popravljanje napak, ki jih napravijo drugi pa je potrebno nekoliko časa. Načelnik: H. Lebinger.

Iz Maribora

— **Nedelja v gledališču.** Popoldne ob 15. uri ponove opereto »Pri treh mladenkah«, zvečer pa Rasbergerjevo opereto »Rdeči nageljni«.

— **Vlom v kino Union pred sodniki.** Včeraj se je pred malim kazenskim senatom zagovarjal 21letni posestnikov sin Valter Obenaus zaradi vloma v prostore kina Uniona. V noči na 6. avgusta preteklega leta je bilo vlomljeno v kino Union in storilec je ukradel blagajničarki 700 din gotovine. Policija je vlomilca kmalu izsledila v osebi Obenausa, ki je bil obsojen na 6 mesecev strogega zapora, pogojno za dobo 4 let. Državni pravdnik se je proti prenizki kazni pritožil.

— **Starka pod kolesom.** Na vogalu Aleksandrove in Kopališke ulice je včeraj popoldne neki kolesar povozil 82letno Antonijo Teršovec, ki je pri padcu dobila zelo nevarne poškodbe na glavi. Kolesar je pobegnil.

— **Ali se je zastrupil?** Na tako zvani Trpotekovi žagi na Planini pri Vuhredu je žagar Karl Javšnik našel v svoji sobi tovariša 66letnega Ivana Iršiča mrtvega. Pojavile so se govorice, da se je stari žagar zastrupil. Pri njem so našli pozivnico k sodišču. Vrši se preiskava, ki naj ugotovi vzrok nenadne žagarjeve smrti.

— **Svojo ženo je po nesreči ustrelil.** Pri Sv. Petru je našel ob Dravi 10letni posestnikov sin Alojz Pšajt samokres, ki ga je izročil svojemu očetu. Ta je orožje v kuhinji pregledoval. Samokres je bil nabit in nenadoma se je sprožil. Krogla je zadela poleg stoječo 52letno ženo Ano v hrbet in ji ranila pljuča. Prepeljali so jo v bolnico.

— **Za Župančičevo 60letnico** je Študijska knjižnica v svoji čitalnici priredila razstavo pesnikovih del, prevodov, rokopisov in slik. Razstava ostane odprta do 29. t. m., vsak dan od 8. do 12. in od 15. do 18. ure, v nedeljo 23. t. m. pa samo predpoldne. Vstopnine ni.

— **VII. Mariborski teden.** Letošnji posvetovalni sestanek vseh gospodarskih in kulturnih činiteljev mariborskega okrožja v svrho dogovora glede razstave in sporeda letošnjega VII. Mariborskega tedna bo v sredo 26. t. m. ob 18. v mestni posvetovalnici. Iz gospodarskih krogov je prišla pobuda, naj se na letošnjem Mariborskem tednu pokaže izreden gospodarski in kulturni razvoj Maribora v dobi 1918 do 1938 ter da bi se letos na posebno svečan način priredil teden kot jubilejna manifestacija osvobojenja in ujedinjenja. Obenem se bo razpravljalo o tem, katere gospodarske, kulturne in sportne prireditve, kongresi, občni zbori in zborovanja bi se dala prirediti v okviru VII. MT.

— **Nesreča pri smučkih skokih.** V Marenbergu so fantje zgradili zasilno smučko skakalnico. Pri skakanju se je ponesrečil 11letni Ernest Knez. Padel je tako nesrečno, da si je nevarno poškodoval hrbtenico. Ponesrečenca so prepeljali v bolnico.

Beležnica

KOLEDAR

DANES: Sobota, 22. januarja katoličani: Vincenc

JUTRI: Nedelja, 23. januarja katoličani: Zaroka M. D.

DANAŠNJE PRIREDITVE

KINO MATICA: Velika iluzija

KINO IDEAL: Na veselem Dunaju

KINO SLOGA: Ne morem se ti upreti

KINO UNION: Kirchfeldski župnik

KINO MOSTE: »Otroci sreče« in »Med dvema zastavama«

KINO ŠIŠKA: Monte Carlo

AKADEMIJA DOMA VISOKOSOLK OB 20. V KAZINI

DRUŠTVO »SOČA«: predavanje prof. dr. Ante Slodnjaka o pesniku g. Otonu Župančiču ob 20.30 pri »Levu«

FILOZOFSKO DRUŠTVO: predavanje univ. prof. dr. Leonida Pitamica o »Filozofskih osnovah prava in čisti pravni teoriji« ob 18. v mineraloški predavalnici na univerzi

PRIREDITVE V NEDELJO

KINO IDEAL: Otok smeha (Pat in Patachon)

OSTALI KINEMATOGRAFI ISTI SPORED

ŠENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE: »Nobene žene več!« ob 15.

LUTKOVNA PREDSTAVA LJUBLJANSKEGA SOKOLA v Narodnem domu ob 15. uri: »ZAČARANI ŠKORENJ«

DEŽURNE LEKARNE

DANES IN JUTRI: Dr. Kmet, Tyrševa cesta 43, Trnkoczy ded., Mestni trg 4, Ustar, Šelenbugova ulica 7.

Izpod sita

Višnjani so si zgradili moderno kopališče in ker nekam po strani smo jih gledali, ko so ga dogradili. Višnja gora in moderno kopališče! To dvoje je bilo težko spraviti skupaj, saj smo bili vajeni videti v Višnji gori samo dolgočasje, zaspanost in praznoto. Naenkrat pa toliko trdne volje, veselja do dela in uspehov! Celo Zagrebčani so zavidali Višnji gori in jo pomolili pod nos svojim občinskim očetom, češ, poglejte, tako majhno mestece, pa zgradi tako krasno kopališče. Še zmotili so se in zapisali, da je Višnja gora vas, ker ne poznajo zgodovine svojih »brdskih« sosedov.

Tako je bilo vse v redu in imenitno, dokler ni pogledal iz te zadeve značilni višnjegorski rožiček. Oni dan smo čitali, da preživlja kopališka uprava, ki je zgradila to najmodernejše kopališče na Dolenjskem, težko krizo. Komaj je bilo kopališče dograjeno, že se je vnel spor okrog njega in zdaj pravijo, da ga nihče ne mara. Tisti, ki so ga gradili, bi ga radi prepustili z obveznostmi vred seveda občini, pa ga ne mara in ga je že ponovno odklonila. Tudi mesto Višnja gora ga noče v svojo režijo, dokler je še dolg na njem. Nemara bi ga pa tudi tisti ne hoteli prevzeti, ki so se pritožili, češ, da kopališka uprava ni pravna oseba.

Zdaj se naenkrat najmodernejšega kopališča na Dolenjskem vsi otepajo, ker ga ni zgradila pravna oseba, temveč požrtvovalni, za napredek tega našega sicer zapuščenega kraja vneti možje. Morda bi pa kazalo obrniti se na Zagrebčane in jim ponuditi višnjegorsko kopališče. Zapregli bi polža, ki je itak že postal preveč poskočen, pa bi mimogrede odpeljal kopališče tja doli v Zagreb, da bi bil volk sit in koza cela.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Sobota, 22. januarja: Veronika Deseniška. Izven. Proslava 60-letnice gosp. Otona Župančiča.

Nedelja, 23. januarja: Ob 15. uri: Sneguljčica. Mladinska predstava. Izven. Ob 20. uri: Veronika Deseniška. Premierski abonma.

Ponedeljek, 24. januarja: zaprto.

Torek, 25. januarja: Gostovanje v Celju: Šimkovi.

*

Drevi bo proslava 60-letnice rojstva velikega slovenskega pesnika in pisatelja Otona Župančiča. Vprizori se njegova tragedija v petih dejanjih — 7 slikah »Veronika Deseniška«. Pred predstavo bosta govorila o slavljencu in njegovem delu prof. F. Koblar in ravnatelj drame Pavel Golia. Predstavi bodo prisostvovali vsi predstavniki slovenske kulture, ter proslavili z Župančičem mojstra slovenske besede. Kulturna dolžnost Slovencev je, da se udeleže tega praznika naše literature. Predstava je izven abonmana.

OPERA

Začetek ob 20. uri

Sobota, 22. januarja: Helteja. Izven. Dirigira prof. Leskovic.

Nedelja, 23. januarja: Ob 15. uri: Mala Floramy. Izven. Izredno znižane cene od 24 din navzdol. Ob 20. uri: Gorenjski slavček. Izven. Gostuje gosp. Jože Gostič. Znižane cene od 30 din navzdol.

Ponedeljek, 24. januarja: Pesmi večer gospe Katje Delakove in njene plesne skupine. Izven.

Ob 60 letnici Otona Župančiča

Vsega že ni povedal svojemu narodu, je vedno orje v neslutene globine slovenske duševnosti

Ljubljana, 22. januarja

Jutri bo praznoval pesnik Oton Župančič, veliki tvorec slovenske besede, umetnik-genij, čigar ustvarjanje je že v kulturni zavesti našega naroda, svoj šestdeseti rojstni dan.

Rodil se je 23. januarja l. 1878 v Vinici. Že v drugem in tretjem razredu ljudske šole v Novem mestu se je uril v pesništvu. Svojo prvo pesem je objavil v »Vrtcu« l. 1894. kot šestošolec. V tem času so se našli Župančič, Cankar, Kette, Murn. Ostal je samo Župančič, ki je »iz odprtih grobov dihal tisto moč, ki buči svobodno iz njegovih pesmi, kakor da je vsesal vase Kettejeve, Murnove, Cankarjeve duše neizrabljene sile, ki je dozorela v njem.«

L. 1896 je maturiral na prvi državni gimnaziji v Ljubljani, l. 1902. je dovršil filozofsko fakulteto na Dunaju. Od l. 1910. prebiva v Ljubljani. Bil je dramaturg Deželnega gledališča, arhivar mestnega arhiva, dramaturg Narodnega gledališča in ob 60-letnici je upravnik Narodnega gledališča.

V samoto . . .

Iskali smo ga, da bi nam ob jubileju rekel besedo ali dve, vrnili smo se praznih rok. Nismo mu zamerili, da ni sprejel reporterjev, ki so z beležnicami v rokah trkali na vrata gledališke uprave. Tajnik Mahkota nam je sporočil, da upravnik ne utegne nikogar sprejeti, ker se mora podvizati, da reši še nekatere akte, napiše nekaj pisem, nato pa takoj odpotuje. Ko bi ne bilo gledaliških aktov, bi ne bile naše beležnice prazne, imeli bi v njih kakšno kleno, modro, morda trpko, morda žalostno, morda tudi veselo besedo.

Samo naš fotorepor. Čore je imel nekaj več sreče. On pa seve zna. Posrečilo se mu je jubilanta prepričati, da operacija ne bo dolgo trajala. V hipu se je znašel v upravnikovi pisarni in že je naperil leče proti jubilantu. Ta operacija res ni trajala dolgo. Kmalu je Oton Župančič zapustil gledališče in z dolgimi koraki je krenil po Selenburgovi ulici in Tyrševi cesti proti domu v Dalmatinovi ulici. Pol ure kasneje je odpotoval. V samoto ga je gnalo ob jubileju, izognil se je reporterjem, zunanjemu počaščenju in slavljenju.

Še ima mnogo povedati

Vsem nam je še v spominu njegova 50 letnica. Tedaj smo mu izpričali svojo ljubezen, spoštovanje in občudovanje. Deset let je preteklo odtlej, deset za Otona Župančiča morda bridkih let. Koliko dragocenih ur je v teh letih umetnik zapravil v pisarni, z akti, z nevšečnostmi v gledališču, koliko razočaranj je doživel v tem času v zvezi z upravništvom, v zvezi z majhnim, tohlim, genija ubijajočim ozračjem, ki mu ni dalo, da bi zadihal iz polnih prsi.

Njegovi prijatelji vedo, da je Oton Župančič postal zadnja leta precej samotarski. V njegovi duši še vedno živi umetniški genij. Prijatelji, ki jim tu pa tam zaupa, kaj bi še rad ustvaril, kaj ga še boli in kaj hoče še v njem rojstva, potrjujejo misel, ki jo je napisal Fran Albrecht ob 50-letnici: Poetovo delo še ni zaključeno, zdi se, kakor da najpomembnejšega še ni povedal. Njegova zadnja dela, ki jih je objavil, dado še slutiti, da orje v neslutene globine slovenske duševnosti.

V Otonu Župančiču je še bolečina, je pa v njem tudi še pogum. Zato se tako rad zadnje čase poglablja vase v samoti. V »podobi« je vzkliknil: O, da mi je priti do svoje podobe! Da bi jo zagledal pred seboj! O, da nam je priti do svoje podobe, i meni i tebi, narod moj!

Zdi se, da je pesnik zagledal svojo podobo, ki je bila toliko let njegovega izredno plodnega in pomembnega ustvarjanja mračna v njem, ki ga je vsega prešinjala in ga prebadala, za katero je tipal z vsem bitjem v bolečinah z gigantsko borbo s samim seboj in s svetom, ki ni prihranjena nobenemu velikemu človeku. Odločilna leta za umetniško ustvarjanje so še pred njim, toda narod umetniku še ni priznal pravic, ki mu gredo. Te pravice so, da izvršuje svoj vzvišeni božanski poklic tvorca, ustvarjalca, klicarja, budnika brez teže vsakdanjih brig in skrbi. Še je v njemu sila in moč za premaganje mraka. Župančičeva pot se še pne v strmini proti vrhu, kjer je sama svetloba, samo solnce . . . Pripravljena je za tisk nova pesnikova zbirka z naslovom »Med ostrnicami«. Nekaj teh pesmi je bilo že objavljenih v »Ljubljanskem zvonu«. K mojstrskim prevodom pridene skoraj vsako leto po eno novo prevodno mojstrovino. Pravkar je dovršil prevod Stendhalove »Parmske kartuzije«. Pripravljena je celotna izdaja njegove proze. V rokopisu ima doma vse polno novih osnutkov, načrtov in že izdelanih del.

Kruti udarci usode

»Mene obiskuje smrt v prijateljih«, je bolestno rekel Oton Župančič ob grobu Ivana Cankarja. Najboljše prijatelje mu ugrablja smrt. Zadnji je bil dr. Alfred Šerko. Pesnika je Šerkova smrt zelo potrla. Bila sta res velika prijatelja, dva velikana, ki sta se ljubila in si zaradi tega odkrito vse povedala v obraz. Pokojni dr. Šerko je dostikrat udaril na levo in desno, kadar je sedel s prijatelji v družbi, a nikdar mu ni prišlo na misel, da bi se oprostil, ako je koga izmed prijateljev prehudo zadel v besednem dvoboju. Edino Oton Župančič je bil izjema. Edino njemu se je dr. Šerko oprostil, kadar se mu je zdelo, da je pesnika preveč ostro napadel.

Tudi uparvništvo Narodnega gledališča spada med jubilantovo bolest. Predobro se zaveda, kaj pomeni gledališka kultura za narod, da ne bi s svojimi igralci obupaval, kadar nastanejo v gledališču obupne razmere. Kako bi bil Oton Župančič vesel, ako bi opazil, da je publika hvaležna za njegovo in njegovih sodelavcev prizadevanje za dviganje umetniškega nivoja našega gledališča, da bi bila hiša polna, da ne bi igralci čakali na svoje plače in hodili k blagajni po obroke. Tako pa ima tisoč skrbi, tako pa obupuje marsikdaj s svojimi igralci vred, zlasti tedaj, ko blagajna ne more izplačati vsakemu, kar mu po pravici gre.

Zmotna je misel, da gledališče kot tako ubija umetnika Otona Župančiča, ubijajo ga težke gmotne razmere, v katerih mora naše gledališče životariti.

Njegova gospa Ana bi lahko povedala, kolikokrat pride Oton Župančič ves obupan iz gledališča domov. Ne tare ga samo skrb za življenje svojih — sin Marko je pri koncu svojega študija arhitekture na ljubljanski univerzi, sin Andrej študira medecino v Pragi, hčerka Jasna je v 4. razredu gimnazije — tare ga tudi skrb za življenje gledališke družine.

V zadnjih letih je jubilantovo zdravje najboljše. Narod mu čestita ob jubileju in mu želi, da bi mu predvsem zdravje ostalo zvesto, da bi proslavil še mnogo jubilejev, ki so vedno prazniki slovenske besede in slovenske umetnosti, da bi k svojim štirim mejnikom umetniškega ustvarjanja »Časi opojnosti«, »Čez plan«, »Samogovorom«, in »V zarje Vidove« postavil še petega šestega in sedmega kot stvaritelj in klasik moderne slovenske lirike, kot najodličnejši predstavnik slovenske in jugoslovenske duhovnosti.

Proslava Župančičevega jubileja v Mariboru

Slavnostna predstava „Veronike Deseniške“ v Narodnem gledališču

Maribor, 21. januarja.

Edini izmed štirih mejnikov, ki je prišel v osvobojeno jugoslovensko domovino, je včeraj dostojno proslavil 60. povratek onega dne, ko je preprosta belokranjska mati rodila kneza naše besede — Otona Župančiča.

Da dostojno proslavi jubilej našega velikega pesnika, je Narodno gledališče naštudiralo Župančičevo tragedijo »Veroniko Deseniško«, katere premiero smo imeli snoči kot slavnostno predstavo.

Pred pričetkom drame je pesnik in pisatelj *Radivoj Rehar* prebral slavnostno besedo ob tem pomembnem prazniku našega pesništva. V svojem govoru je poudaril veličino Župančičevih pesniških stvaritev, njegov proroški duh in narodnostno tenkočutnost, poudaril pa je tudi veliki pomen Župančičevega posredovanja med tujimi kulturami in nami (prevodi Shakespeara in drugih) in zasluge za spoznavanje naše kulture in našega naroda po širokem svetu (prevodi Župančičevih pesnitev v mnoge tuje jezike).

Po tem govoru je zaživela pred nami Veronika z vso veličino njene ljubezni in vso tragiko njenega konca. Režiser g. *Jože Kovič* je delo temeljito naštudiral. Popolnoma nova inscenacija je bila res okusno in mojstrsko izvedena. Sploh opažamo, da pričenja naše gledališče posvečati pažnjo temu, ne najmanj važnemu delu odrskega udejstvovanja. Dostojna in okusna scena je često pol uspeha. Tudi za nove primerne kostume je režiser poskrbel in se je gledališka garderoba na ta način obogatila za nekaj reprezentativnih kosov.

Vlogo grofa *Hermana* je podal g. *Grom*, ki je svojo vlogo dokaj dobro rešil, le eno napako ima v vseh svojih vlogah: svoj močni glasovni material večkrat prekomerno izrablja. G. *Nakrst* je svojim dozorevajočim likom dodal še *Friderika*, s katerim je dosegel snoči zelo lep uspeh. Njegovo ženo *Jelisavo Frankopansko* je prikazala gdč. *Starčeva* z vso fineso in dostojanstvom, ki ga taka vloga zahteva. Po Mariji Stuart je s to vlogo znova dokazala, da uspeva v klasičnem miljeju prav tako dobro kot v lahkem. Oba viteza *Jošt* in *Ivan* — gg. *Rasberger* in *Verdonik* — sta svoji vlogi dobro rešila. Tudi obe dvornici *Brigita* in *Geta* — gdč. *Rasbergerjeva* in ga. *Savinova* — sta zadovoljili s svojima manjšima vlogama. Enako g. *Crnobori* (kancelar), *Košič* (pisar), *Blaž* (pravdač). G. *Gorinšek* je vlogo žida *Bonaventure* prav posrečeno izpeljal. Oskrbnik *Nerad* (g. Košuta) glasovno ni zadovoljil. Zakaj bi vedno pačili glas? Prava zagorska kaštelana sta bila deseniški gospod in njegova sestra Sida — g. *Pavle Kovič* in ga. *Zakrajškova*. In končno *Veronika* — gdč. *Elvira Kraljeva* je težko, a vendar hvaležno vlogo podala čisto v svojem stilu — doživeto in prepričevalno.

Zelo uspelo odrsko glasbo je priredil g. *kapetan J. Jiranek*. Nočem ga javno preveč hvaliti, ker se bojim, da bi nam ga potem drugi vzeli.

Občinstvo je gledališče do kraja napolnilo in izkazalo tako čast in zahvalo velikemu pesniškemu duhu. —*abc*

2 velefilma naenkrat! **KINO MOSTE** 2 velefilma naenkrat!

100,000.000 Din je stalo delo velefilma **Med dvema zastavama**

Ljubezen, življenje in smrt pod vročim soncem Sahare. Sodeluje 3.000 vojakov in Arabcev.

Otroci sreče Lilian Harvey, Willy Fritsch, Paul Kemp in Oskar Sima.

Oba filma sta v nemškem jeziku! — Predstave danes in v ponedeljek ob 20. uri, v nedeljo ob 15., 18. in 21. uri. — Predprodaja vstopnic od 11. do 12. in od 14. dalje.

Nova izvirna opereta Heltea

Močan, probojen uspeh krasno opremljene in odlično vprizorjene novitete

Ljubljana, 22. januarja

»Heltea« pomeni ljubezen. Na vrtu bogatega Amerikanca Kennedyja so našli starodaven kamen z zagonetnimi vklesanimi besedami. Arheologi in pismouki so napis odgonetili in dognali, da pove zares kakor zemlja staro resnico: »Ljubezen je kot živo srebro; neprestano menja obliko, a bistvo je neizpremenljivo.« Tudi opereta je kot živo srebro, ki izpreminja vsebino in obliko, a bistvo ji je zmerom isto: heltea — ljubezen.

P. Golovin je vražji dečko. Lahko trdim, da je romantična osebnost. Iz rodu muzikalne ruske obitelji, se je bavil s tehniko, glasbo in baletom, bil slušatelj univerze, nato mobiliziran za rusko kavalerijo, se udeleževal vojne na gališki in rumunski fronti, bil dvakrat ranjen, postal ruski častnik, nato Wranglovec, pa emigrant, ki ga je usoda zanesla iz Kotora v Ljubljano. Tukaj je absolviral tehniko, je diplomiran inženjer, a heltea — ljubezen za balet in glasbo ga je vrgla na naš operni oder. Tu je postal V. Vlčkov prvi plesalec, nato baletni naš mojster, pa operetni režiser, oženil se je s Slovenko in si ustanovil obitelj, pel v operah in operetah ter je zdaj napisal in uglasbil lastno originalno opereto, Helteo.

Romantična ljubezenska zgodba se godi v Mehiki med Mehikanci in severnimi Američani, Indijanci arheologi in filologi: tu so multimilonar z dvema sodobnima hčerama, dalje živinorejec bogataš, filmski in sportni reporter, kubanski kozak in končno skrivnostna pevka Dolores.

Ta Dolores je princesa in vladarica Indijancev. Kot taka ima ime Heltea, ki žrtvuje med starodavnimi razvalinami svetišča Inkov po mističnem obredu. Pa se izkaže, da je Heltea v resnici Alisa, ukradena najstarejša hči milionarja Kennedyja. Pred dvajsetimi leti so jo namreč odvedli Indijanci z materjo Indijanko vred, ker se je bila mati kot zadnja Inka, indijanska princesa, poročila kljub prepovedi svojih varuhov z Amerikancem. Doma je ostala polovica smaragdnega srca, polovica pa je izginila z ženo in hčerjo Aliso. To srce je prastaro, last nekdanjih vladarjev Mehike, Inkov in sestoji iz dveh delov: en del je nosil kralj, drugi del pa njegova žena.

Kako se ta silno romantična zmeda srečno razvozlja, se vrne odnešeni del smaragdnega srca in ž njim Alisa zopet v očetovsko hišo, kako se heltea — ljubezen zaključi z zaroko kar treh parčkov v newyorškem nebotičniku, je vsebina treh dolgih, dogodkov sila bogatih, napetosti, presenečenj in komike polnih aktih. Dosti, kar preveč je vsega: petja in plesov, muzike španske, ruske in mednarodne, krasnih dekoracij in pestrih modernih toalet ter zanimivih ljubkih oblek, skrivnosti in sočasne stvarnosti, zlasti pa ljubezni — heltee —, kot živo srebro se izpreminjajoče, a naposled vse srečne in zmagovite.

Tu imamo zopet veliko opremno, na efekte in parado, manj za čustvo kakor za oči in ušesa vrezano opereto, ki zahteva dobrih pevcev in plesalcev ter daje celi množici igralcev, zbora in baletnikov v neprestani akciji mnogo udejstvovanja. Vse kako je glasbeni in pevski del pri vsem delu najboljši, najprijetnejši, vzlic eklektičnosti zmagovit, bogato melodičen in splošnem okusen, v orkestraciji zelo spreten, včasih jako ugodno diskreten in furčasih močno učinkovit. Zlasti valčkovi ritmi in ruska melodija se ušesu prijetno vtisnejo.

Golovin in Leskovic sta ustvarila močno opereto, ki je bogata ritmov in prav pestra opernih oblik ter ne manika niti efektnega kupleta. Naslovna partija Helteje in uloga Heda Stanleya pa zahtevata naravnost opernih pevcev. A tudi za subreto plesalko in za mladostnega komika, kubanskega kozaka, je treba docela izvežbanih grl zvonkega glasu.

Režiser Šest, dirigent Švara in koreograf P. Golovin so s scenografom ing. Franzom storili vse, da je bila vprizoritev novosti za naše razmere odlična, živahna in lepa.

V prvi vrsti in vsem na čelu pa stoji kreacija A. Nollijeve, ki je pela in igrala ter plesala Heltejo z resnično močnim uspehom. Šarmantna operna koloraturka se je izkazala z vsem svojim nastopanjem presenetljivo posrečeno ter je tudi govorila in sploh izgovarjala besedilo tako razločno in pravilno smiselno, da jo postavljam za vzgled. Noblesa njenih kretenj in kultura njenega pevskega podajanja sta želi vsesplošno priznanje.

Odličen kot pevec in igralec je Janko kot humorni kozak, prav dobra Sally Smerkoljeva, ki se imenitno uveljavlja kot pevka in plesalka, zelo simpatična Becky Japljeva, živahna in prožna, pa gospodje Peček kot poreden reporter, Daneš kot komičen profesor, Gorski kot eleganten arheolog ljubimec Hed in Zupan kot humoren, silno vitalen milijonar živinorejec, same posrečene figure večje ali močnejše originalnosti. Vsi se z vnemo trudijo za uspeh, ki zato ni izostal.

Veliko, celo preveliko vlogo ima balet, ki je napel vse sile, da je zmagal nešteto svojih nastopov. Če pa se na lepaku že navaja Kleopatra, ki zine dvakrat »Bubi!« se nikakor ne smeta prezreti prva baletna plesalka Bravničarjeva in solo plesalka Moharjeva. Bravničarjeva je nastopila odlično dvakrat kot solistka in še tretjič v baletnem sekstetu ter bila slikovita osebnost v krasnih kostumih. Takisto uspešno se je postavila Moharjeva. In če se že navajajo zares veleokusne toaletne kreacije modnega salona Korče, s katerimi je zadivljala damski svet Vali Smerkoljeva, bi se tudi ne smeli prezreti kreatorici elegantnih toalet Nollijeve in Japljeve.

Ako še omenim, da je D. Burger prav dobro igral in govoril milijarderja Kennedyja, da so Nollijeva in Smerkolova in večina solistov, pa seveda avtorja Golovin in Leskovic prejeli cele kupe šopkov, vencev in cvetličnih koškov, da je bilo brezkončnih ovacij avtorjem, solistom, kapelniku in režiserju, lahko ugotavljam močan, probojen uspeh novitete, ki bo brez dvoma privlačna vsaj par sezon. Gotovo je »Helteja« največja in najboljša izvirna opereta ter po svoji opremi, dekoracijah in kostumih najlepša, kar smo jih kdaj videli na našem odru.

Gledališče je bilo razprodano in občinstvo vidno izredno zadovoljivo. Fr. G.

HERSAN CAJ

UČINKUJE dobro pri obolenju želodca, jeter in ledvic.
POMAGA pri arterijosklerozi in hemoroidih
OLAJŠA muke in bolečine pri revmatizmu in protinu.
UBLAZUJE obolenja pri mesečni čišči in meni.
ODSTRANJUJE motnje debelitve in vas dela vitke
Dobiva se v vseh lekarnah!
Reg. S. br. 19830-930

Delakova in njena skupina pleše

Ljubljana, 22. januarja

»Plesni komorni koncert« bo nastop Delakove in njene skupine v operi v ponedeljek 24. t. m., kakor je gospa Delakova izjavila. Umetniška naloga, ki jo je treba rešiti, pravi gospa Delakova, je takšna, kakor pri komornem koncertu: drobne, nežne pojme je treba umetniško oblikovati in jih podati. Tam z glasbenimi, tu s plesnimi sredstvi.

Produkcija ima naslov »Človek—Beseda—Barva«, originalno moderno glasbo je komponiral Fran Šturm, osnutke za kostume je napravil August Černigoj, zasnova in koreografija je Katje Delakove, obleke je izdelala M. Pirman.

Prvi del »Človek« naj bo umetniško obdokovanje pojma kolektivnosti. Značilni za ta del so nastopi pod imenom »Ne jaz, ne ti, ampak mi«. Res so reči na svetu, ki jih posameznik sam ne zmore, ker kot poedinec nima do njih odnosa. Lahko pričakujemo napeto, kako bo Delakova s svojo skupino prikazala misel kolektivnosti s plesom.

Drugi del »Beseda« so plesni nastopi, ki so ilustracija besede in z besedo izražene duhovnosti. Gola ilustracija bi bila seveda brez vrednosti. Lahko upamo, da bo Delakova s skupino ustvarila v tem delu z besednimi umetninami vzporedne plesne umetnine. Štiri točke obsega drugi del, Rilkejevo »Slavje« in njegov »Ljubavni spev« ter Župančičevo »Tiho prihaja mrak« in »Iz samote«.

Tretji del »Barva« bo oblikovanje s plesnimi sredstvi bele, modre in rdeče barve, kakor jih pojmujemo, občutimo in doživljamo: nežno valovanje, bodeče žarkovje, kot hrup, kot mir, plamen in veselje itd. Med prvim in drugim delom je prehod na zvok violine in na zvok klarineta.

Kaj je Delakovi plesna umetnost? Omenila je na to vprašanje neko slavno plesalko, ki je za odgovor dvignila roke in zaplesala pred vprašalcem. Med plesalkami je malo mislečih glav, ki bi znale povedati, kaj je plesna umetnost. Saj to morda tudi ni važno, glavno je, da znajo plesati. V svojih nastopih je Katja Delakova večkrat pokazala, ko se razvija moderna plesna umetnost. V koncertnih dvoranah kot simfonija in pesem, v gledališčih po vsem kulturnem svetu kot drama, groteska in burleska in kot miniaturna umetnost s povsem profinjenimi oblikami na posebnih umetniških odrih v velikih mestih. Svoj nastop v ponedeljek v operi pa je uvrstila med plesne komorne koncerte. Spored obeta, da se bo v Ljubljani v ponedeljek nudil izreden umetniški užitek.

Smrt mladega učitelja

Železniki, 21. januarja.

Tam, kjer kraljuje v romantičnem kotičku naše zemlje zanosni Ratitovec, je bilo tudi domovanje šolskega upravitelja in učitelja g. Ferdinanda *Wusserja*, ki ga je iztrgala smrt po dolgotrajnem, mučnem trpljenju iz naše srede. Zabrdo je bilo njegov dom. Naše planine, gorske cvetice in pašniki in lepa Selška dolina so mu bili prijatelji, ki si jih je sam zaželel. Umaknil se je zunanjemu svetu, meneč, da bo mogel zatreti črva bolezni, ki mu je izpodkopaval zdravje. A zmotil se je. Na Golniku je izdihnil in v Križah so ga pokopali.

Kot Mariborčan je služboval najprej pri Mariboru, nato v Radencih, zadnji čas pa v škofjeloškem okraju. Za Zabrdo je treba poguma. S stanovanjem je težko, s hrano še bolj in vsa enorazrednica je — soba, daleč naokoli pa samota! Pa je g. Wusser vzdržal. Z ljubeznijo učitelja začetnika je sadil, vzgajal in učil lepe nauke in pripravljal mladino za življenje. Pa je tako sredi poleta in mladosti usahnil, kakor roža, ki ji uvene cvet — star šele 29 let! Šel je za Agrežom Borisem! Bela žena je zasekala v učiteljske vrste vrzel, a narodu je vzela mladeniča, moža, pevca in učitelja, ki bo ohranjen v najlepšem spominu! Naj mu bo lahka domača zemljica! Svojcem naše iskreno sožalje!

Godbeni dom v Radečah

Radeče, 21. februarja.

V našem mestu obstoja že 25 let godbeno društvo na pihala »Savski val«, ki je moralo iskati gostoljubne strehe zdaj tu, zdaj tam za svoje godbene vaje. Bili so tudi časi, ko niso naši godbeniki vedeli, kam in kod, a ljubezen in vnema za glasbo sta jim vlivala pogum, da niso klonili. Ob zatonu starega leta so dočakali radosten dan, ko se jim je izpolnila vroča želja, da so na Silvestrovo poizkusili svoje instrumente v svojem novem domu. Pod vodstvom svojega neutrudljivega kapelnika g. Vodenava Antona so imeli pravo vajo pod lastno streho. Do preselitve v lasten com. je društvo pet let uživalo gostoljubno streho v hotelu »Jadran«, kjer je lastnik g. Rogelj Lovro godbenikom nudil brezplačno dvorano za godbene vaje in sobo za društveni inventar, za kar mu bo društvo trajno hvaležno.

Ko se je v preteklem poletju društvo odločilo za zidavo doma, ljudje tega niso vzeli resno, saj so že vajeni, da marsikatera dobra in koristna stvar ostane pri nas največkrat samo na papirju in pri debatah v gostilniških prostorih. Po drugi strani se je bilo treba temu načrtu kar čuditi, saj je imelo društvo v svoji blagajni borih 1500 din. Agilni in marljivi člani pa niso ostali samo pri besedah in načrtih, ampak so se z vso resnostjo in požrtvovalnostjo lotili dela in s tem pokazali, da se z železno voljo premaga marsikatera ovira. Noben član se ni strašil žuljavih rok in so vsi v svojem prostem času prijeli za krampe in lopate.

Nekateri člani so žrtvovali pri domu kar cele tedne in delali kuluk. Posebno pohvalno je treba omeniti člana Pražena Antona in njegovega zvestega pomočnika Kurenta Jožefa, ki sta kot zidarja dobesedno sama sezidala dom. Tudi meščani, ko so videli, da so se godbeniki lotili dela, so nudili društvu pomoč in prispevali po svojih močeh. Vaščani pa so podarili gradbeni materijal in ga brezplačno zvozili k domu. V času gradbe je društvu stal zvesto ob strani z raznimi dobrimi nasveti g. Premerstein Robert, kot predsednik gradbenega odbora.

Prostor za dom je društvu brezplačno odstopil mestni gospodarski odbor v mestnem parku, za kar gre posebna zahvala bivšemu predsedniku g. Polancu Antonu. Enako sta pri tem podprla predsednika in se zavzemala za prostor v mestnem parku preds. občine g. Rozman Josip in g. Haler Žane, za kar jima gre vse priznanje.

Dom še ni povsem gotov, a vendar toliko, da lahko služi svojemu namenu. Društvo je tja preneslo svoj inventar in bo imelo odslej tam godbene vaje. Upamo, da bodo ostala dela dokončali v tem letu, ki naj bo našim godbenikom ravno tako plodonosno, kakor je bilo lansko, da bodo mogli vse pripraviti za dostojno proslavo 25 letnice obstoja svojega društva. —K.

VSI ZADOVOLJNI

— Shod se je v polni meri posrečil. Zborovalci so bili tako navdušeni po predsednikovem govoru, da so metali klobuke v zrak.

— Kaj pa ti?

— Tudi jaz sem bil zadovoljen, ker sem prišel poceni do lepega novega klobuka.

WEEKEND-KOLONIJA JADRANSKE STRAŽE V STROŽANCU PRI SPLITU

Prodaja hiš

Jadranska straža zgradi v Strožancu pri Splitu (8.5 km proti Omišu) naselje za letovanje, v katerem bo zgradila 31 hiš z eno, dvema in tremi sobami ter stranskimi prostori. Poleg njih bo zgradila tudi hišo za čuvarja. Hiše bodo zgrajene iz kamna v dalmatinskem stilu, pokrite z šlebniki ali ploščami in opremljene z vsem modernim komfortom (vodovod, W.C., tuš, kanalizacija, električna razsvetljava) in vrtom, razen velikega kompleksa zemljišča za skupno uporabo, ki bo delno zasajeno.

Naselje je zaščiteno pred vsemi vetrovi in leži v lepi prirodni dolini z lastno plažo. Zelo ugodna in česta avtobusna zveza s Splitom.

Cena hiši se suče od Din 36.000.— do Din 72.000.—.

Gg. interesenti naj se za točnejše podatke izvolijo obrniti na

IZVRŠNI ODBOR JADRANSKE STRAŽE V SPLITU.

DNEVNE VESTI

— **Izpremenba zakona o učbenikih.** Z zakonom o učbenikih za osnovne, meščanske, srednje in učiteljske šole, ki je bil sprejet leta 1929. so bili uvedeni enotni učbeniki državne izdaje. Toda ta zakon se še vedno ni mogel dejansko uveljaviti. Da bi se to vazno vprašanje končno rešilo, je pripravilo prosvetno ministrstvo osnutek zakona o izpremembah in dopolnitvah zakona o učbenikih. Po teh izpremembah bi smela obstojati namesto enega učbenika državne izdaje za vsak predmet v osnovnih, meščanskih, srednjih in učiteljskih šolah poleg vsakega učbenika državne izdaje samo po dve privatni izdanji za vsak predmet, ki ga priporoči glavni prosvetni svet in odobri prosvetni minister. Za šole v dravski banovini bi bil razpisan poseben natečaj za učbenika iz narodnega jezika in jugoslovenske književnosti. Učbeniki v dravski banovini bi imeli besedilo v slovenščini, isti učbeniki v srbohrvaščini bi se pa lahko rabili tudi v drugih banovinah in nasprotno. To zamenjavo učbenikov bi moglo odobriti prosvetno ministrstvo. Odobreni učbeniki državne izdaje se bodo tiskali po potrebi po jezikovnih posebnostih poedinih krajev. Za nove učbenike bodo natečaji razpisani vsako šesto leto. Učbenike bodo izbirali profesorski sveti v mestih, kjer je samo ena meščanska, srednja ali učiteljska šola, učbenike za narodne šole izbirajo sreski učiteljski sveti in ti učbeniki se morajo skozi šest let rabiti v vseh šolah dotičnega sreza. V primeri deljenih mnenj odloči banska uprava. Ostale izpremembe so večinoma tehničnega značaja.

Do 4. zjutraj bo V »METROPOLU«

»PLES ZVEZDIC«

1. februarja ob 20. uri. Maske dobrodošle!

— **Iz državne službe.** Premeščena je zvaničnica Marija Kovačič od predstojništva mestne policije v Mariboru k sreskemu načelstvu v Ljutomeru; vpokojen je državni cestni služitelj pri tehničnem oddelku sreskega načelstva v Novem mestu Josip Povše.

NEGRO bonbon

preprečuje kašelj. Proizvodi tvornica RUFF SUBOTICA

— **Novi zakon o bolnicah.** V ministrstvu socialne politike in narodnega zdravja je pripravljen osnutek novega zakona o bolnicah, po katerem bodo razdeljene bolnice kakor po starem zakonu v javne in privatne. Javne bolnice so državne, banovinske, občinske in mestne. Vse državne bolnice so osrednje ali oblastne, banovinske pa oblastne ali pomožne. Osrednje bolnice se ustanavljajo v Beogradu in na sedežih banovin. Osrednja bolnica v Beogradu ima pristojnost za vso državo, področja oblastnih bolnic na sedežih banovin so pa teritoriji banovin. Po novem zakonu bodo imele osrednje bolnice najmanj po 600 postelj, oblastne po 250, pomožne pa po 100.

— **Iz zdravniške službe.** V imenik zdravnikov zdravniške zbornice za dravsko banovino so bili vpisani zdravniki v Ljubljani dr. Hubert Ruprecht, dr. Miroslav Pozačnik in dr. Ivo Klemenčič, zdravnik v Mariboru dr. Ivan Koprivnik in sreski sanitetni referent v Šmarju pri Jelšah dr. Valentin Ivanc.

— **Iz »Zvončkovega« sklada** morajo nešteti otroci naših izseljencev po vsem svetu brezplačno prejemati ilustrirani mladinski mesečnik »Zvonček« in se po njem duhovno vezati s svojo daljno domovino. Podprite zato vsi to plemenito prosvetno in narodno-obrambno akcijo in darujte v »Zvončkov« sklad! Za vsak, tudi najmanjši dar vam bo slovenska deca v tujini iskreno hvaležna.

— **Iz »Službenega lista«.** »Službeni list kr. banske uprave dravske banovine« št. 7 z dne 22. t. m. objavlja uredbo o spremembah in dopolnitvah določb zakona o strokovnih šolah za pomožno osobje v soc. in zdravstveni službi, uredbo o spremembi uredbe o jugoslovanskem portfelju bivšega »Feniksa«, družbe za življenjsko zavarovanje na Dunaju, avtentično tolmačenje uredbe o likvidaciji kmetskih dolgov, spremembo členov 7 in 14 deviznega pravilnika, razglas o ljudskem delu in odkupnini za samoupravne ceste v letu 1938-39 v dravski banovini, razpored v državnem svetu za leto 1938 in razne objave iz »Službenih Novin«.

— **Sanacija našega hotelirstva.** Trgovinsko ministrstvo je poslalo splitski zbornici dopis v zadevi sanacije hotelirstva na Primorju. V dopisu je rečeno, da je bilo v zvezi s konferenco v trgovinskem ministrstvu o sanaciji našega hotelirstva sklenjeno zbrati najprej potrebne podatke o zadolžitvi hotelirjev. Na podlagi teh podatkov se bo na posebni konferenci končno odločalo o tem vprašanju. Če bi se na temelju zbranih podatkov izkazalo, da so potrebni nujni sankcijski ukrepi, bodo ti izdani v posebnem zakonu.

— **Novi italijanski konzul v Dubrovniku.** V Dubrovnik je prispel novi italijanski konzul cavaliere Alfredo Duccio, ki je včeraj prevzel posle od dosedanjega konzula conte Stefattija.

— **Koncertni »Zvonček«** vljudno prosi vsa društva in posameznike, ki so prejeli prošnjo za sodelovanje in nabiralne bloke, da naj mu blagovolijo v najkrajšem sporočiti uspeh svojega prizadevanja. Druga številka »Zvončka« izide točno 1. februarja.

— **Iz banovinske službe.** Imenovana sta za banovinskega tehničnega višjega pristava pri banski upravi banovinski tehnični pristav ing. Ivan Sitar in za banovinskega uradniškega pripravnika pri sreskem načelstvu v Logatcu diplomirani zdravstveni pomočnik iz Ljubljane Milan Šemrov; v banovinsko službo je sprejet in postavljen za asistenta banovinske bolnice v Mariboru dr. Vladimir Milavec, asistent obče državne bolnice v Ljubljani; premeščeni so po potrebi službe upravnik banovinskega posestva v Svečini ing. Pavel Ferlinc za ravnatelja banovinske kmetijske poskusne in kontrolne postaje v Mariboru, banovinski uradniški pripravnik dr. Jože Hajdinjak iz banovinske bolnice v Slovenjgradcu v banovinsko bolnico v Murski Soboti, uradniški pripravnik Ivan Strašek od uprave banovinske trsnice in drevesnice v Pekrah za v. d. upravnika banovinskega posestva v Svečini, ekonom Ludvik Stancer iz banovinske bolnice v Murski Soboti za računskega inspektorja k banski upravi, banovinski knjigovodja Janko Vošpernik od banske uprave za knjigovodjo k upravi banovinskega zdravilišča Doberna in knjigovodja banskega zdravilišča Doberna Branko Wudler za vršilca dolžnosti ekonoma banovinske bolnice v Murski Soboti; na lastno prošnjo pa banovinski uradniški pripravnik dr. Avgust Hribovšek od banovinske bolnice v Murski Soboti v banovinsko bolnico v Mariboru.

Vse se maščuje : [illegible] predvsem [illegible] pa nepregledno knjigovodstvo [illegible] Zanesljiv posvetovalec [illegible] za šefa je [illegible] »All-right« knjigovodstvo, [illegible] ker je idealno pregledno in [illegible] vedno a jour [illegible] prospekte in brezobvezno pre davanje [illegible] : **Oton Stiglic,** [illegible] organizator, Ljubljana [illegible] Aleksandrova 4/II, tel. 39-09 [illegible]

— **Dr. Julius Kugy: »Pet stoletij Triglava«,** ki predstavlja najnovejše in najobširnejše delo, izide v slovenskem prevodu. Knjigo bo izdala »Planinska matica« izven okvira svojih rednih publikacij.

— **Za samoske, uradnike, trgovce itd.** slovenske strokovne knjige, knjigovodstvo (Sič) v štirih knjigah. Tehniko poslovnega računstva (Černe) in trgovsko korespondenco v srbohrvaščini (Černe) prirejeno za Slovence, naročite pri »Strokovni založbi« v Ljubljani, dokler še traja subskripcijska cena. Pišite po prospekt!

— **Za štiri dni v Gorico—Trst** z avtom po Vipavski dolini 30. t. m. do 2. februarja. Priglasite se takoj za podrobna navodila na naslov »Družs«vet«, Ljubljana, Sv. Petra nasip 17.

ZVOČNI KINO SOKOLSKI DOM V ŠIŠKI — TELEFON 41-79

Vesela in duhovita komedija

MONTE CARLO

Ronald Collman in Joan Bennett

Šaljiv dopolnilni program

Predstave v soboto ob pol 9., v nedeljo ob 3., 5., 7. in 9., v ponedeljek ob pol 9. uri

Prihodnji spored:

Špijon Azev

— **V Bosni sneži.** Iz Sarajeva poročajo, da je zapadel včeraj zjutraj v mestu in po vsej srednji Bosni nov sneg. Tudi iz Banja Luke poročajo, da je začelo snežiti. Potniški vlak, ki vozi iz Knina v Prijedor, je pri Sernetici obtičal v snežnem zametu in stal je poldrugo uro. Šipadov vlak, ki vozi na progi Sernetica—Jajce, je pa obtičal blizu Sernetice v snežnih zametih, tako da še včeraj ni mogel naprej.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo deloma oblačno, stanovitno, nekoliko hladneje vreme. Včeraj je snežilo v Sarajevu. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 10, v Mariboru in na Rabu 7, v Ljubljani 6.2, v Zagrebu 6, v Sarajevu 4, v Beogradu 3. Davi je kazal barometer v Ljubljani 774.9, temperatura je znašala —1.2.

— **Poškodovana betonska cesta.** Zaradi hudega mraza je precej trpela nova betonska cesta med Jeprco in št. Vidom. Posebno vidne so poškodbe pod medanskim gozdom, kjer so ponekod betonske plošče precej dvignjene, pet jih je pa počilo. Tam so pod zemljo močni izviri, ki so zamakali in še zamakajo temelj, in tako se je razmočil. Temelj se je jel raztezati in krčiti in so tako nastale razpoke v nekaterih ploščah, ki jih bo moralo podjetje nadomestiti z novimi pred kolavdacijo ceste, ki bo v juliju. Avtomobili in druga vozila so izdolbli na betonski cesti tudi z asfaltom zabrisane podolžne ter prečne reže, ki jih bo treba znova zaliti in zgladiti.

— **25. otrok se mu je rodil.** V Zenici živi 65-letni Akif Serdarević, ki se mu je rodil v četrtek 25. otrok. Oženjen je že tretjič. 11 njegovih otrok je živih, drugi so pa umrli. Serdarević pravi, da se počuti še tako trdnega, da bo povečal število otrok na 30.

Kino »SLOGA« — Telefon 27-30 — Vesela in zabavna opereta G. Bolvarija: NE MOREM SE TI UPRETI! — V glavnih vlogah: Anny Ondra in Hans Söhnker — Ljubezen, divna glasba, zdrav humor in odlična igra! — Predstave ob 16., 19.15 in 21.15 uri, v nedeljo ob 15., 17., 19. in 21. uri. Dopoldanska predstava ob 10.30 tokrat odpade! Rezervirajte si vstopnice! Rezervirajte si vstopnice!

— **Tatvina obleke v Sp. Kašlju.** Oni dan je bilo vlomljeno v stanovanje delavca Leopolda Tomšiča v Spod. Kašlju. Tat je odnesel sivkasto športno obleko, dva para hlač, moški letni plašč, 4 srajce, par čevljev, več kravat, uro budilko, zlat prstan, nekaj starega kovanega denarja in dve stari srebrni kolajni. Tomšič ima nad 3000 din škode.

— **Velико posojilo primorske banovine.** Banska uprava primorske banovine namerava najeti pri Narodni banki 50,000.000 din posojila. Od tega bo porabila okrog 10,000.000 za zgraditev banske palače, drugo pa za razne investicije.

— **Težka nesreča.** Na potoku Koprivnica v Koprivnici se je pripetila v sredo težka nesreča. Otroci so se vračali iz šole in opazili so kako moli iz razpoke v ledu otroška glava. Brž so opozorili nato delavce v bližini in ti so potegnili izpod ledu mrtvi 10-letno Jelico in 7-letno Božico Smontar. Deklici sta bili zjutraj pri svoji materi in sestrici v bolnici, na povratku sta se pa hoteli drsati. V ledu je bila pa velika luknja, ki je nista pravočasno opazili. Tako sta padli v vodo in utonili.

— **Ponarejeni dolarski čeki.** V podružnici Ljubljanske kreditne banke v Šibeniku so prišli v četrtek na sled drzni sleparji s ponarejenimi dolarskimi čeki. Pred dobrim mesecem je prišel v banko elegantno oblečen gospod ter se predstavil kot bogat trgovec Ljubič iz Perušiča v Liki. Seboj je imel več ponarejenih dolarskih čekov. Ček za 15 dolarjev mu je bil izplačan v celoti, ček za 400 dolarjev pa samo do polovice. Drugo polovico je pa dobil premožni Joso Ninić iz Crnice, ki je sleparja spremljal. Če bi njega ne bilo bi banka sleparju ne bila nasedla.

— **Dan samomorov v Zagrebu.** Včeraj je bil v Zagrebu dan samomorov. Ustrelil se je znani zagrebški odvetnik dr. Rudolf Kolarić-Fušir, ki so mu že dolgo rojile po glavi misli na samomor. Bil je operiran v grlu, pa ga je še vedno mučila težka bolezen in bel se je, da bo izgubil dar govora. V Ruskem domu se je obesil 29-letni ruski emigrant slušatelj tehnike Oleg Černozubov. V Maksimiru so po našli obešenega 52-letnega delavca Alojzija Horvatina.

— **Društvo »Naša skrinja«** opozarja, da bo nastopilo brez izjeme proti vsakomur, ki se bo vmešaval v propagando naših noš, to izrabljal in zavajal ljudi v zmotna pojmovanja.

Iz Ljubljane

—lj **Triglavski narodni park in njegova flora.** O tej temi bo pod okriljem Prirodoslovnega društva v Ljubljani predaval v torek, 25. t. m. ob 20. v mali filharmonični dvorani kina Matice g. prof. Viktor Petkovšek. Predavanje je zamišljeno v obliki izleta od Savice preko Komarče do Kanjevca. Na tej poti bo predavatelj poleg izčrpnega pregleda prekrasne flore, ki začenja z gozdno, s posebnostjo rastlin, ki so našle svoje zatočišče na Komarči, in se spreminja v raznih stopnjah vse do najvišjega odseka ob ločnici večnega snega, obravnaval tudi najvažnejše živalske posebnosti in geološke zanimivosti parka. Botanične redkosti ob Sedmerih jezerih so že od nekdaj privlačevale ljubitelje planinskega cvetja in na Komni, v tem planinskem raju, kjer so bele žene čuvale Zlatorogovo kraljestvo in njegovo čredo, je že za Vodnikovih časov imel Karl Zois svojo botaniško kočo. Danes so ti predeli sicer z zakonom zaščiteni, toda praktično se ta zaščita ne izvaja. Predavanje bo ilustriralo nad sto zbranih, krasno koloriranih diapozitivov, med njimi je treba zlasti omeniti diapozitive lektorice angleškega jezika ge. Copeland in nekaj posnetkov v naravnih barvah na novem Agfacolor filmu.

—lj **Planinski ples.** Plakati v pestrih barvah oznanjajo planincem in drugim prijateljem gorske narave veselo novico, da se zberejo letos na tradicionalnem plesu, katerega priredi Osrednje društvo Slovenskega planinskega društva v Ljubljani v torek dne 1. februarja t. l. ob 20. uri v vseh prostorih Sokolskega doma na Taboru. Na tej prireditvi bo zbrana številna planinska družina, ki bo prinesla s seboj pravo planinsko razpoloženje. Člani SPD dobijo vstopnice že v prodaji v pisarni SPD na Aleksandrovi cesti 4/I. in sicer po znižani ceni. Na plesu so dobrodošle narodne noše. Dostop z okovankami je prepovedan. Rezervirajte si lože in mize. Planinci, pripravite se!

—lj **Dobra pijača pri »Slonu«.**

—lj **Predavanje Jadranske straže.** Jadranska straža priredi dne 27. januarja t. m. ob 20. uri v vogalni sobi restavracije »Zvezde« svoje drugo letošnje predavanje. Predaval bo znani predavatelj g. dr. Branko Verčon o veleaktualni temi: »Vloga Sredozemlja v novejšem mednarodnem razvoju«. Vabljeni so vsi člani in prijatelji JS. Ker bo to edinstveno predavanje zares zelo zanimivo, pričakuje JS, da ne bo izostal nihče, ki se zanima za naša pomorska vprašanja. Vstop prost.

—lj **Predavanje »Po Koroški«,** ki ga prirede ljubljanske CM podružnice, bo 26. t. m. (v sredo) ob 20. v mali filharmonični dvorani, Kongresni trg in ne 24. t. m. kakor je bilo objavljeno.

— **Lutkovni odor Ljubljanskega Sokola** vabi na I. lutkovno predstavo za odrasle, ki bo v sredo dne 26. t. m. v društveni mali dvorani v Narodnem domu (vhod iz Bleweisove ceste). Vprizorilo se bo lutkovno igro »Doktor Faust«. Vabimo članstvo in prijatelje društva in posebej ljubitelje lutkovne umetnosti. Prodaja vstopnic že v naprej v društveni pisarni v uradnem času.

—lj **Najdeno.** V nedeljo je bil najden pri Sv. Duhu na Poklonu »Bewi-Super«. Dobi se pri Blejcu, Tavčarjeva ul. 5-III. med 11. in 12. uro.

Pesem narodov — jetništvo in svoboda

VELIKA ILUZIJA

(»... in velika nada, da je bila svetovna vojna poslednja!«)

Predprogram: iz zgodovine kitajsko-japonske vojne — avtentični prikaz potopa ameriškega vojnega broda »Panay«, žurnal, Črni pajk i.t.d.

Danes ob 16., 19.15 in 21.15 uri

Tel. 21-24 **ELITNI KINO MATICA** Tel. 21-24

— **Občni zbor sokolskega društva Ljubljana-Šiška** bo v nedeljo 23. t. m. ob 9. uri dopoldne v Sok. domu v Šiški. Pozivamo vse brate člane, da se občnega zbora gotovo udeleže!

—lj **Namesto venca na grob tov. ing. Peklarja** je inž. Jože Duhovnik iz Zvečana daroval Jugoslovenskemu podpornemu društvu znesek 100 din. Iskrena hvala!

—lj **Lutkovno gledališče Sokola I na Taboru** ponovi jutri, 23. t. m. ob 15.30 »Peterčkove poslednje sanje« direktorja Pavla Golie. V krasni igri nastopi tudi kralj Matjaž z Alenko in Alenčico ter sprota Peterčkom. Prav poučno delo je vsem všeč. Igra tudi orkester. Prodaja vstopnic jutri od 11. do 12. na Taboru. Lahko tudi telefonično.

—lj **Jutri popoldne vsi v Šentjakobsko gledališče.** Veseloigra »Nobene žene več« vas bo spravila v tako dobro voljo, da boste pozabili na vse skrbi in križe. Zadnja popoldanska predstava je bila razprodana, zato si nabavite vstopnice že dopoldne. Začetek ob 15. uri.

—lj **Pevško društvo Krakovo-Trnovo** ima svoj redni letni občni zbor v soboto dne 29. januarja ob 20. v gostilniških prostorih g. Matka Sokliča, Pred konjušnico št. 4 z običajnim dnevnim redom. Članstvo se vabi k polnoštevilni udeležbi.

—lj **100,000.000 dinarjev je stalo snemanje in izdelava filma »Med dvema zastavama«,** ki ravnokar teče v kinu »Moste«. To je največji film v zgodovini Foxovega podjetja. Ljubezen, življenje in smrt pod vročim solncem Sahare. V glavnih vlogah nastopajo slavni umetniki Romald Colman, Claudette Colbert in Victor McLaglen ter 3.000 vojakov in Arabcev. Film je v nemškem jeziku. — Kot drugi film je na sporedu vesela muzikalna komedija »Otroci sreče« v glavni vlogi Lillian Harvey, Villy Fritsch, Paul Kemp in Oskar Sima. Tudi ta film je v nemškem jeziku. Ta dva filma sta na sporedu danes in v ponedeljek ob 20. uri, v nedeljo pa ob 15., 18. in 21. uri. Cene običajne.

—lj **Tečaj o Dieslovih motorjih.** Šoferje in tudi mehanike vabimo, da se udeleže tečaja o avtomobilih na nafto, ki se prične v ponedeljek 24. t. m. ob 8. uri zvečer v društvenem lokalu na Cankarjevem nabrežju 7, prvo nadstropje. Prosimo za osebno ali pismeno prijavo. Volan.

lj— **Dar mestnim revežem. G. Andrej Vrečko,** ki živi na Dunaju, je nakazal mestnemu socialnemu uradu v Ljubljani din 200 za zimsko pomožno akcijo. Mesto venca na grob pokojnega Gilly-ja Petra je daroval g. **Olup Josip,** trgovec v Ljubljani, za mestne reveže din 200; mesto venca na grob pokojnega Ivana Rožmana pa je darovalo Združenje pooblaščenih graditeljev za dravsko banovino din 200. Mestno poglavarstvo se vsem darovalcem toplo zahvaljuje.

lj— **Filozofsko društvo v Ljubljani in Društvo za pravno filozofijo in sociologijo** obveščata, da bo predavanje g. univ. prof. dr. Leonida Pitamica o: »Filozofskih osnovah prava in čisti pravni teoriji« danes 22. t. m. ob 18. v mineraloški predavalnici na univerzi. Preteklo soboto je predavanje zaradi nenadne smrti g. univ. prof. dr. A. Šerka odpadlo. Društvi pa nista mogli o tem cenj. občinstva pravočasno obvestiti.

—lj **Pevski zbor Glasbene Matice ljubljanske se korporativno udeleži pogreba blagopokojne gospe Terezije dr. Jenkove, ki je** bila članica pevskega zbora in iniciatorka dunajskih matičnih koncertov marca 1936. Sestanek zbora bo jutri ob 15. v pevski dvorani, pogreb pa bo ob 16. uri. Predsedstvo zbora prosi vse članice in člane, da se polnoštevilno odzovejo vabilu.

—lj **Društvo »Tabor«** vabi svoje člane, da se udeleže predavanja društva »Soča« drevi ob 20. pri »Levu«. — Za socialno akcijo društva je darovala neimenovana Tržačanka 100 din. Plemeniti darovalki prav prisrčna zahvala. Da bi našla obilo posnemalcev.

—lj **Splošno pozornost vzbujajo izložbe** A. & E. Skaberne, ki razstavlja za ženine in neveste veliko izbiro zaves. Blago za fotelje, preproge itd.

—lj **Vojni dobrovoljci!** Sreska organizacija ratnih dobrovoljaca kraljevine Jugoslavije v Ljubljani bo imela svoj 19. redni letni občni zbor v nedeljo 6. februarja t. l. ob pol 10. dopoldne v restavracijski dvorani »Zvezde« na Kongresnem trgu št. 1. V primeru, da bi občni zbor ob navedeni uri ne bil sklepčen, se bo vršil ob vsaki udeležbi članstva pol ure kasneje. Na predvečer 5. februarja ob 20. bo v istem prostoru širši članski sestanek, na katerem se bo poleg razpravljanja o tekočih zadevah sestavila tudi kandidatna lista novega odbora.

—lj **Foto večere** za svoje člane bo priredilo tudi letos Osrednje društvo SPD v svoji društveni foto temnici na Aleksandrovi cesti 4-I. Prvi foto večer bo vodil g. prof. Ravnik Janko, ki bo obravnaval praktično povečavanje. Vaje pričnejo v petek 28. t. m. ob 20. v društvenih prostorih. Interesentje naj se predhodno prijavijo v pisarni SPD, ker more na enem večeru sodelovati le šest oseb.

—lj **Tatovem pride vse prav.** Iz stanovanja Cecilije Brecelj na Grajski planoti je nekdo odnesel svileno damsko pidžamo obleko rožnate barve in nekaj perila, v skupni vrednosti 500 din. Karlu Šturmu v Groharjevi ulici je odnesel drzen tat več posteljnega perila z monogramom P. S. Tat je oškodoval Sturma za 400 din. V četrtek ponoči je nekdo posetil špecerijsko trgovino Konrada Strelca na Celovški cesti. Odnesel je več škatel Uranove kreme, nekaj slanine in okrog 200 din drobiža. V Rožni dolini pa se je splazil neki berač v stanovanje Marije Peternelove in ji ukradel za 200 din perila.

—lj **Nenadna smrt.** Včeraj popoldne so našli nameščenci v tovarni sodavice v Slomškovi ulici 27 v delavnici mrtvega delovodjo Franca Oblaka. Takoj so obvestili o nenadni smrti policijsko upravo, nakar je prišla v tovarno komisija, v kateri sta bila zdravnik dr. Lužar in dežurni uradnik g. Kette. Zdravnik je ugotovil, da je Oblaka, ki je bil star 67 let in je že dalj časa bolehal za oslabelostjo srca, zadela srčna kap. Truplo so na odredbo komisije prepeljali v mrtvašnico.

Iz Celja

c— **Celje ob 60 letnici Otona Župančiča.** Celjski mestni svet je snoči sklenil, da bo poslala mestna občina brzojavno čestitko pesniku Otonu Župančiču ob njegovi 60 letnici.

—c **Preložena smučarska tekma.** Za nedeljo 23. t. m. pri Celjski koči določena tekma v slalomu za banovinsko prvenstvo Mariborskega zimskosportnega podsaveza je zaradi neugodnih snežnih razmer preložena na poznejši čas. Novi termin bo objavljen v časopisju. Za prvenstvo banovine bodo ocenjena moštva (4 tekmovalci) posameznih klubov, za podsavezno prvenstvo za posamezni tekmovalci.

—c **Združenje pekov v Celju** je na svoji letni glavni skupščini v nedeljo izvolilo svojega ustanovitelja in dolgoletnega zaslužnega predsednika g. Josika Kirbiša za častnega predsednika združenja.

—c **Ljudske vseučilišče.** V risalnici meščanske šole bo predaval v ponedeljek 24. t. m. ob 20. prof. Jan Šedivy iz Maribora o temi »Križem po Češki« in predvajal mnogo lepih skioptičnih slik. Vabimo občinstvo, da obišče to zanimivo predavanje v čim večjem številu.

—c **Iz mestne službe.** Kot mestni arhitekt je nameščen ing. arch. Jože Brodnik. Občina bo razpisala mesto tržnega nadzornika-kemika.

—c **Umrla je** v četrtek v Leskovcu pri Celju v starosti 76 let bivša učiteljica Avgusta Žagarjeva. V petek je umrl na Ostrožnem pri Celju 81-letni preužitkar Jurij Knez, na Trgu kralja Aleksandra 3 v Celju pa je umrla šestletna hčerka hišnice Božena Kosova.

—c **Lovsko kočo na Vipoti** bo dala mestna občina za pet let v najem proti letni priznalnini 10 din krožku mestnih uslužbencev. Les in pesek za ureditev poslopja bo dobavila občina brezplačno iz svojih gozdov.

—c **Nočno lekarniško službo** ima od sobote 22. do vštete petka 28. t. m. lekarna »Pri orlu« na Glavnem trgu.

Uradno vremensko poročilo

po stanju z dne 22. t. m.

Rateče-Planica, 870 m: — 9, solnčno, mirno, sneg, 85 cm, drsališče doma Itirije uporabno,

Kranjska gora, 810 m: — 10, barometer se dviga, solnčno, mirno, sneg, 50 cm sankališče in drsališče uporabni,

Erjavčeva koča na Vršiču, 1515 m: — 5, solnčno, 10 pršiča na 110 podlage,

Dovje-Mojstrana, 650 m: — 7, solnčno, mirno, 25 cm osrenjenega snega,

Bled, 501 m: — 3, solnčno, barometer se dviga, 20 cm osrenjenega snega, drsališče na jezeru uporabno,

Poljšica, 1300 m: — 7, solnčno, 20 pršiča na 100 podlage, skakalnica uporabna,

Sv. Janez v Bohinju, 530 m: — 8 jasno, mirno, 5 pršiča na 50 podlage,

Zlatorog v Bohinju, 530 m: — 5, solnčno, 50 cm osrenjenega snega,

Dom na Komni, 1520 m: — 7, solnčno, pršič, 180 cm

Skalaški dom na Voglu, 1540 m: — 6, solnčno, pršič, 175 cm,

Škofja Loka, 350 m: — 3, solnčno, mirno, 10 cm osrenjenega snega,

Koča na Zelenici, 1534 m: — 7, solnčno, mirno, pršič, 210 cm,

Dom na Kofcah, 1500 m: — 5, mirno, 10 pršiča na podlagi,

Dom na Krvavcu, 1700 m: — 7, solnčno, pršič, 110 cm,

Velika planina, 1558 m: — 6, solnčno, pršič, 140 cm,

Jezersko, 890 m: — 4, solnčno, mirno, 10 pršiča na 40 podlage,

Kurešček, 833 m: — 1 solnčno, 10 cm zmrznjenega snega,

Pohorski dom, 1030 m: — 3, jasno, mirno, sneg, 65 cm,

Mariborska koča, 1080 m: — 3, jasno, mirno, sneg, 65 cm,

Ruška koča, 1249 m: — 3, jasno, vetrovno, 5 pršiča na 65 podlage,

Senjorjev dom, 1522 m: — 8, jasno, vetrovno, 10 pršiča na 125 podlage,

Koča pod Kopo, 1377 m: — 8, jasno, vetrovno, 10 pršiča na 125 podlage,

Peček, 1382 m: — 8, jasno, mirno, sneg, 100 cm,

Peca, 1654 m: — 7, jasno, mirno, 10 pršiča na 150 podlage,

Rimski vrelec, 530 m: — 8, jasno, mirno sren, 60 cm,

Koča na Smrekovcu, 1380 m: — 5, 10 pršiča na podlagi,

Dodatno poročilo z dne 21. t. m.

Planica-Tamar, 1108 m: — 4, jasno, pršič, 110 cm,

Sv. Križ nad Jesenicami, 1000 m: +1, deloma jasno, mirno, jug, 40 do 45 cm snega, vrhnja plast zmrznjena,

Gorjuše, 1000 m: — 3, deloma jasno, 10 pršiča na 60 podlage,

Dom na Mrzlici, 1119 m: — 4, oblačno, mirno, sren, 45 cm.

POZOR! Zaradi ogromnega zanimanja predvajamo film KIRCHFELDSKI ŽUPNIK tudi jutri (v nedeljo) ob 10.30 uri dopoldne po znižanih cenah.

KINO UNION — Telefon 22-21

LIPSKI POMLADNI SEJEM 1938

začetek: 6. marca.

60% popusta na nemških železnicah, znatni popusti v drugih državah.

Vsa pojasnila dajejo:

Zvanični biro lajpciškog sajma — Beograd — Knez Mihajlova 33/I.,

in častni zastopniki:

Ing. G. Tönnies — Ljubljana, Tyrševa cesta 33 — Tel. 27-62

in

Jos. Bezjak — Maribor, Gosposka ulica 25. — Telefon 20-97.

Konstantin Korovin:

Novi ravnatelj

Vprav ob začetku novega šolskega leta klasične gimnazije v Saratovu je prispel novo imenovani ravnatelj. Častitljiv sivolas, gladko obrit, svetlomodrih, dobrodušnih oči. Z njim je prispela tudi njegova žena, debela, skoraj starka.

V pristanišču na Volgi ga je pričakoval profesorski zbor z batjuško protojerejem, ki je poučeval na gimnaziji veronauk in z nadzornikom, ki je bil upravitelj in tajnik obenem. Novi ravnatelj je tiho brez vsakih ceremonij pozdravil vse in skromno sedel z ženo v pripravljeno kočijo.

Odpeljali so se naravnost v gimnazijo, kjer je imel ravnatelj uradno stanovanje. Bolj nego za ženo, je skrbel ravnatelj za prtljago, če je vse v redu in pomiril se je šele, ko je videl, da jo nakladajo na poseben voziček. Profesorji so šli počasi peš za kočijo in se pogovarjali o tem, kako preprost je novi ravnatelj, kako staromoden klobuk ima, posebno pa ta njegova žena, kako starokopitna je, kako ima glavo povito s črno volneno ruto in kakšne kmečke čevlje nosi.

Prispeli so v gimnazijo in takoj so odvedli novega ravnatelja v njegovo petsobno stanovanje. Videti je hotel tudi kuhinjo. Njo si je posebno skrbno ogledal in tudi prilegajoča sobica ga je zelo zanimala.

— Malo tesno je tu, toda v Petrogradu seveda nismo... Ogledal si je tudi kuhinjsko opremo, potem se je pa obrnil k ženi, rekoč: No, marsikaj bo treba še dokupiti...

Žena je samo molče prikimala. Nadzornik je pred odhodom spoštljivo vprašal, kdaj pride ravnatelj drugi dan v šolo, da bi ga mogel ves zbor pozdraviti, da bi si ogledal tudi vse razrede in sprejel pred začetkom pouka dijaštvo.

— Zgodaj zjutraj pridem, seveda, sicer pa uredite vse tako, kakor se zdi vam prav.

Zvečer je prišla večina profesorjev k nadzorniku in ob skodelici čaja so pokramljali o vseh vtisih. Strinjali so se v tem, da je novi ravnatelj očividno odločen demokrat, redkobeseden, da pa bo najbrž izkušen.

Zjutraj točno ob desetih je vstopil novi ravnatelj v dvorano v dolgem črnem suknjiču z belo kravato in dostojanstveno je stopil na podij. Dijaštvo je hitro polnilo dvorano. Po površnem pregledu vseh razredov se je sklonil ravnatelj očividno zadovoljen k nadzorniku, rekoč:

— Kako pa je s pavzo? Kako je urejeno tu z južino dijakov?

Odvedli so ga v dvorano, določeno za oddih dijakov, kjer je imel za opoldne šolski sluga Afonja v belem predpasniku pripravljen bufet in v njem je prodajal bele štruce, kruhke s klobaso, tople pirožke, polnjene s sekljanim mesom in rižem, ter razne druge dobrote, kakor je že navada. Miza je bila že polna pirožkov, na nji so bili pripravljeni tudi sladki kolači in skodelice mleka.

Ravnatelj je vzel pirog, ga pokusil in dejal Afonji očitajoče:

— Premalo soliš. In testo bi moral postaviti na hladno, pirožke pa dobro prepeči v pečici. Čebula v njih je premalo preečena. Sicer ti bom pa že povedal ob prvi priliki, kako in kaj. Pridi potem k meni.

Potem so se vrnili v glavno dvorano. Ravnatelj je sedel v naslanjač in molčal. Nadzornik mu je zašepetal na uho: Ali bi izvolili morda nasloviti na dijaštvo govor?

Novi ravnatelj je vstal dostojanstveno, si natočil vode iz steklenice pred seboj, jo popil, se odkašljal in dejal:

— Tako torej, ljubi dijaki, pridno se učite, zdravi bodite, ubogajte svoje predstojnike in tudi starše, da vas bodo veseli. Pirožki, ki vam jih tu prodaja šolski sluga, niso posebno dobri, pa bom že pazil na to, da bodo boljši, kar brez skrbi bodite!

Proti večeru so se zopet zbrali profesorji v nadzornikovem stanovanju.

— Le poglejte, na kaj polaga največjo važnost, na prehrano dijakov, — je dejal profesor zgodovine. Profesor latinščine je pa takoj pripomnil: Seveda, mens sana in corpore sano! — No, kratko je govoril, toda dobro. Na starše ni pozabil. Mož moralnih načel, — je menil zadovoljno batjuška.

Naslednjega dne je bila prva konferenca profesorskega zbora. Nadzornik je nakupičil pred novim ravnateljem visok kup listin, protokolov, prošenj za oprostitev šolnine, izpričeval itd. Ravnatelj je pa vse to brez pregleda porinil nazaj k njemu: — Boste že sami uredili to. Na konferenci je poslušal referate vseh govornikov, prijazno je vsakemu pokimal in se zahvalil, nazadnje je pa povabil gostoljubno vse k sebi na obed.

Obed je bil imeniten in ravnatelj je neprestano prigovarjal gostom: Glejte, te moje pirožke je samo Njegovo Visoko prevoshoditeljstvo gospod prosvetni minister najraje jedel pri meni. In tele ribe v smetani je grofica F. F. vedno hvalila, češ, da niti na dvoru ni jedla boljših.

Med obedom so bili vsi židane volje in novi ravnatelj je postal ljubljenec vseh. Tudi šolsko leto se je srečno začelo, dijaki so se pridno učili, ravnatelj je pa dan za dnem podpisoval listine: Fedor Carev.

Naenkrat — čez dobrih štirinajst dni — je pa prišla iz Petrograda modra pola: ravnatelj Fedor Carev je na lastno prošnjo vpokojen. Pobral je svoja šila in kopita, skromno in prijazno se je poslovil od vsega zbora: Hvala vam vsem, hvala za topel sprejem. Toda čas je že, da se umaknem v pokoj. Želim vam zdravja in novih uspehov. — In odpeljal se je.

Čez nekaj let mi je pripovedovala kneginja S. N. G., ko sem jo portretiral, kako je imel njen oče, bivši prosvetni minister grof Deljanov, dolga leta v službi priljubljenega kuharja in kako ga je ta kuhar, ko se je postaral, nekoč prosil, naj mu da na stara leta mirnejši kotiček, kjer bi ne imel toliko dela.

— Dobro, dobro, Fedor, — mu je dejal moj oče. — Če se ne motim, si doma iz Saratova. Morda bi ti bilo pa ljubo uživati zasluženi pokoj tam.

— Kako bi mi ne bilo ljubo, Vaše Visoka prevoshoditeljstvo, — je dejal kuhar, — rodne Volge bi se lahko nagledal...

In tako je napisal moj oče nekaj besed na listek je pripovedovala kneginja. — Poklical je svojega tajnika in mu izročil listek. Tajnik je poslal prošnjo za podelitev udobnega mesta kuratorja saratovskega šolskega okraja in ker je bilo na očetovem listku napisano: »Priporočam, ker je povsem zanesljiv in ne pije,« je dobil Fedor Carev mesto ravnatelja gimnazije. Žal samo za kratek čas.

Radioprogram

Nedelja, 23. januarja

8: Oddelek godbe Sloga. — 9: Napovedi in poročila. — 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve. — 9.45: Verski govor (prior Valerian Učak). — 10: Glasbeni drobiž. Na kitaro igra g. Filip Bernard. — 11: Otroška ura: Teta Marička kramlja in prepeva. — 11.30: Koncert radijskega orkestra. — 13: Napovedi. — 13.20: Trboveljski jazzkvartet. — Oddaja prekinjena od 14. do 16. ure). — 16: Za zabavo in za ples (plošče). — 17: Kmetijska ura: Slinovka in parkljevka (dr. Zibert Simon). — 17.20: Poročila o tržnih cenah. — 17.30: Slovenske narodne (Sodelujejo: ga Dragica Sokova, Vojko Kos, gdč. Poldka Rupnikova, g. Ivan Berlot, radijski orkester in plošče). — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura: Sv. Sava, prvi duhovnik, prosvetitelj in državnik (Branislav Denič, novinar). — 20: Prenos iz ljubljanske opere: Foerster: »Gorenjski slavček« V odmoru: Napovedi, poročila. — Konec ob 23. uri.

Ponedeljek, 24. januarja

12: Angleški skladatelji (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Operetni venčki (plošče). — 18: Zdravniška ura: Zle tvorbe (g. dr. Anton Brecelj). — 18.20: Wagner: Rienzi — uvertura (čl. ork. berlin. drž. opere — plošče). — 18.40: Umetnostni spomeniki Notranjske (g. dr. Marjan Marolt) — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura: O Ivanu Gunduliću (o priliki 300 letnice smrti), dr. Lujo Vojnović. — 19.50: Zanimivosti — 20: Slavnostni večer v spomin 60letnice Otona Župančiča. Sodelujejo: ga Pavla Lovšetova, g. prof. Koblar (uvodna beseda), člani Nar. gled. (recitacije) in radijski orkester. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Prenos lahke glasbe iz kavarne »Nebotičnik«. — Konec ob 23. uri.

Torek, 25. januarja

11: Šolska ura: Glasbeno predavanje: Jurij Fleišman (g. Pavel Kozina). — 12: Češka lahka glasba (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Opoldanski koncert radijskega orkestra. — 18: Kosi Ivan igra na citre. — 18.40: Judovska duševnost (g. Fr. Terseglav). — 19: Napovedi poročila. — 19.30: Nac. ura: Etična vrednost smučanja in njegov vpliv na vsakdanje življenje (g. Jurij Piccoli). — 19.50: Zabavni zvočni tednik. — 20: Plošče. — 20.10: O. Župančič: Veronika Deseniška (izvajajo čl. Nar. gled. v Ljubljani). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Za oddih! (igra radijski orkester). — Konec ob 23. uri.

Sreda, 26. januarja

12: Citre, mandoline, balalajke (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Radijski šramel. — 18: Mladinska ura: Bog čuvaj Irsko! Križev pot in zmaga naroda (izvajajo člani rad. igr. druž.) — 18.40: Industrija premoga v Sloveniji (inšp. g. Riko Kiler). — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura: Naše nekdanje šolstvo (Andjeo Čurski) Zagreb. — 19.50: Šahovski kotiček. — 20: Prenos iz ljublj. opere. V I. odmoru: Glasbeno predavanje (V. Ukmar), v II. odmoru: Napovedi, poročila. — Konec ob 23. uri.

Četrtek, 27. januarja

12: Zvezde in zvezdniki (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Vesel opoldanski koncert radijskega orkestra. — 18: Edv. Grieg: Peer Gynt, suita (berlin. op. ork., plošče). — 18.40: Slovenščina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarič). — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura: Ministrstvo za telesno vzgojo naroda. — 19.50: Zabavni kotiček. — 20: S severa in juga (koncert radijskega orkestra). — 20.50: Zbor praških učiteljev (plošče). — 21: Prva ura češke moderne klavirske glasbe (g. Pavel Sivic). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Lahka glasba (sodelujeta g. Mirko Premelč in radijski orkester). — Konec ob 23. uri.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Preklici, izjave beseda Din 1.—, davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko — Popustov za male oglase ne priznamo.

Naslove malih oglasov pošiljamo samo onim, ki pošiljejo znamke za 3 din.

SLUŽBE

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

KUHARICA
pridna gospodinja, vajena tudi bolnikov in vseh drugih del išče službo pri starejšemu gospodu ali gospe, evn. zakoncem. Nastopi lahko takoj. Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Pridna in varčna«. 327

DOPISI

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

OSAMLJEN INTELIGENT srednjih let, želi spoznati samostojno, dobrotljivo in prikupljivo prijateljico. Cenj. ponudbe pod »Oboževanje« 329

HVALEŽEN
Pridite, sestanek v sredo 2 uri pred Opero pod »Rada pomagam«. 339

RAZNO

Beseda 1.— Din, davek posebej. Najmanjši znesek 15 Din

Vsled ogromne zaloge
»Hubertus« plaščev, zimskih sukenj, oblek, perila i.t.d.
ODPRODAJAMO VSA OBLAČILA
s 15 do 20% popustom.
PRESKER
LJUBLJANA, Sv. Petra c. 14

BARVANJE LAS
specialno izvršuje v vseh nijansah frizerski salon RAKAR, Prešernova ulica 7, nasproti slaščičarne Košak. 46.L

50 PAR ENTLANJE
ažuriranje, vezenje zaves, perila, monogramov, gumbnic. Velika zaloga perja po 6.75 din, »Julijana«, Gosposvetska cesta 12.

Sveže najfinejše norveško
ribje olje
iz lekarne dr. Piccolija v Ljubljani se priporoča bledim in slabotnim osebam

PRI MARTINCU V ZG. ŠIŠKI
jutri koncert tamburaškega zbora iz Lavrice! Pleš! Vino iz ljutomerskih goric! Pustni krofi in druge dobrote! Toplo zakurjeni prostori! 333

BARVANJE LAS
odlikovano in nagrajeno iz salona Jože Strgar, Miklošičeva cesta, pri kolodvoru. 277

1000 DIN V DENARJU
lahko dobite, zato takoj naročite list: Rejec malih živali, Ljubljana, Karunova 10. 328

PRODAM

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

LES
lipov, jelšev ter jesenov, popolnoma suh, rezan od 25 do 80 mm, naprodaj najboljšemu ponudniku pri odjemu cele zaloge. Ogledati in prevzeti na licu mesta. Franc Majdič, Vir, Domžale. 275

Avtom. hladilne SLADOLED STROJE
za izdelovanje in konzerviranje sladoleda ugodno proda G. F. Schneiter, tovarna strojev, Škofja Loka. 304

AIRDALETERIJERJA
3-letnega in šestmesečnega, bela zanesljiva čuvarja, proda Graščina Mokronog 322

POSEST

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

ŽAGA
polnojarmenik, dve krožni žagi v najboljšem stanju, skupno naprodaj vsled opustitve obrta. Ogledati in prevzeti na licu mesta. Franc Majdič, Vir, Domžale. 276

POUK

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

LEPEGA VEDENJA
dopisni tečaj, potreben vsakomur. Diskretno. Cena 25 din. Pišite na »Lahka metoda«, Ljubljana, Gosposvetska cesta 12/II. 270

Dnevni in večerni krojni tečaj
za damska oblačila
se bo vršil od 3. do 23. februarja 1938 — Prijave sprejema
TEODOR KUNC
lastnik od kr. banske uprave dovoljene šole
LJUBLJANA
Aleksandrova cesta 5/II

Otroški vozički najnovejših modelov — Dvokolesa, motorji, tricikliji — Šivalni stroji pogrezljivi

PO ZELO NIZKI CENI — CENIKI FRANKO

»TRIBUNA« F. BATJEL
LJUBLJANA, Karlovška cesta 4 — Podružnica MARIBOR, Aleksandrova cesta 26

ZGODBE BREZ GROZE
so najprijetnejše razvedrilo, ki vam bo skrajšalo dolgočasne zimske dneve in ki bo razveselilo vse vaše drage, če jim jih darujete.

ZGODBE BREZ GROZE
so nenavadno lepa knjiga in tudi nenavadno poceni.
10 din broširana — KNJIGA — vezana din 15

Naročite takoj
ZGODBE BREZ GROZE

ZALOŽBA „CESTA“
Ljubljana — Knafljeva ulica 5

Kliševje
ENO- IN VEČBARVNE
JUGOGRAFIKA
Sv. Petra nasip 23

NARODNA TISKARNA
LJUBLJANA
KNAFLJEVA 5

IZVRŠUJE VSE VRSTE TISKOVIN PREPROSTE IN NAJFINEJŠE

Makulaturni papir
proda
uprava „Slovenskega Naroda“
Ljubljana, Knafljeva ulica štev. 5

†

Baron ANTON CODELLI

sporoča v svojem in v imenu svojih otrok ter sorodnikov tužno vest, da je njegova srčno ljubljena mati, oziroma stara mati in tašča, gospa

Rosalie baronica CODELLI

pl. Fahnenfeld

roj. baronica TAUFFERER pl. WEICHSELBACH

dne 21. januarja 1938. ob pol 2. uri zjutraj po kratkem in mučnem trpljenju, previdena s tolažili sv. vere v 86. letu starosti mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb drage pokojnice se vrši v nedeljo, dne 23. t. m., ob 16. uri iz graščine Višnja gora v farno cerkev, kjer se truplo slovesno blagoslovi, odkoder bo prepeljano v Ljubljano ter se bo dne 24. januarja t. l. ob 10. uri dopoldne položilo k večnemu počitku na pokopališču Štepanja vas v rodbinsko grobnico.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v farni cerkvi Višnja gora in v domači graščinski kapeli v Ljubljani dne 25. januarja 1938. ob 10. uri dopoldne.

LJUBLJANA, dne 21. januarja 1938.

Samo smrt ustavi japonskega vojaka

Japonski vojaki imajo angleška bodala, nemške telečnjake, francoske suknje in puške ameriškega vzorca

V vojni na Daljnem vzhodu so Japonci znova pokazali, kako sijajno znajo izrabiti izkušnje evropskih armad, da je japonski vojak najbolj praktično opremljeni in oboroženi vojak na svetu. To, kar velja v armadah drugih držav za najbolj praktično, so Japonci kratkomalo prevzeli. In tako ima zdaj japonski vojak angleško bodalo, nemški telečnjak, francosko suknjo in puško ameriškega modela. To sicer ni posebno skladno, je pa praktično. Niti japonski častniki nimajo lepih uniform. Častniške hlače spominjajo na vreče, čevlji so preveliki, vojaške suknje pa same gube. Zato se Evropci na japonskih vojaških paradah muzajo, ker ne morejo razumeti, da so celo častniki tako močne armade oblečeni slabše od vojakov marsikatere evropske vojske.

Drugače je s streljanjem. Tega se niso mogli Japonci naučiti v Evropi in nobena tajna ni, da so japonski vojaki slabi strelci. To velja v prvi vrsti za topništvo. Tudi japonsko letalstvo ni najboljše in v vojni proti Kitajski ni prineslo nobenega presenečenja. Letalske nesreče so na Japonskem zelo pogoste. Uradni krogi zvračajo krivdo na slabo vreme. Pri Tientsinu so imeli Japonci zato toliko uspehov s svojimi bombarderskimi letali, ker so létela skoraj izključno v višini 300 m. Topništvo in provijantni oddelki so organizirani čisto po evropskem vzorcu. Prevoz topov in vojnega materijala je organiziran dobro, toda Japonci imajo navado voziti s preobteženimi konji in zato ni čuda, da so izgubili že takoj v začetku vojne več tisoč konj.

Navzlic temu so pa sedanji japonski vojaki mnogo boljši od prejšnjih. Pri prvem konfliktu s Kitajsko so bili japonski vojaki neprestano bolni. Da bi se to preprečilo, so zdravstveni ukrepi v vojski zelo strogi in velika važnost se polaga na prehrano. Poročevalec »United Pressa« Thompson pripoveduje, da so imeli japonski vojaki, ko je posetil njihovo taborišče, za obed fižolovo juho, riž, govedino, več prikuh in ribje konzerve. Kot železno rezervo imajo s seboj na poseben način posušen kruh, ki ostane dober deset let. Treba ga je pa namočiti v vodi, ker ga drugače ni mogoče jesti. Japonski vojaki smejo piti samo zavreto vodo. Zato so zdaj tako zdravi in niso tako podvrženi izpremembam podnebja kakor v prejšnjih časih.

Osebno so japonski vojaki med najboljšimi na svetu, po hrabrosti gotovo najboljši. Noben evropski vojak se v tem pogledu ne more kosati z japonskim. Japonski vojak hoče biti vedno in povsod zmagovalec in pogum vsakega poedinca je močnejši od vsega drugega. Želja celote je tudi njegova želja in če se požene japonski vojak v napad, ga nobena sila ne ustavi. Zato tudi pravijo japonskim vojakom »človeške strele«. Japonski vojaki gredo vedno slepo naprej in zato ni čuda, da je japonska pehota prva na svetu. Napadajočega vojaka ustavi samo smrt in napad japonske pehote na bojišču je podoben viharju, ki ga ni mogoče ustaviti.

Koliko stane vojna?

Svetovna vojna je stala okrog 340 milijard dolarjev, zdaj bi bila vojna pa še mnogo dražja

Izračunati stroške za vojno je zelo težko, ker se marsikaj ne da izraziti v številkah. Storjenih je bilo že mnogo poskusov, da bi izračunali stroške v svetovni vojni udeleženih narodov. Ameriški izvedenci so jih izračunali na 190 milijard dolarjev, toda v tem so všteti samo neposredni izdatki za vojno, torej stroški za oboroževanje. Niso pa seveda všteti milijoni človeških življenj, ki jih je požrlo svetovno klanje, pretrgani trgovski stiki in podobno. Če prištejemo še te gospodarske faktorje k vojnim stroškom kot takim, se seveda celotni stroški izdatno povečajo. Tako pridemo do zaključka, da so znašali stroški za svetovno vojno okroglo 340 milijard dolarjev. Toliko denarja si prav niti misliti ne moremo.

A koliko stane vojna zdaj? Tudi s tem vprašanjem se ukvarjajo vojaški strokovnjaki v Washingtonu in pravijo, da so v primerj s svetovno vojno stroški zdaj silno narasli. Vojni material se je močno podražil, precizno moderno orožje je mnogo dražje od orožja iz svetovne vojne. Izračunati vseh stroškov za svetovno vojno sploh ni mogoče. Pač pa lahko recimo izračunamo stroške za porabljeno strelivo. V ameriških računih je omenjen za primer sedanji spopad med Japonsko in Kitajsko. Američani so izračunali, da stane tona streliva, povprečna zmes od navadnega naboja do šrapnela in letalske bombe, 800 do 1.000 dolarjev.

Armada 6 divizij, torej po ameriških računih okrog 150.000 mož, ki ima na razpolago nad 300 poljskih topov, lahko porabi dnevno povprečno 2.000 ton topovskih nabojev, 1.000 ton drobnega streliva (puške in strojnice) in 100 ton letalskih bomb, če računamo, da divja vojna približno tako, kakor zdaj na Daljnem vzhodu. To pomeni, da požene taka armada vsak dan v zrak 2 do 3 milijone dolarjev. Vsak strel iz poljskega topa kalibra 75 mm stane okrog 10 dolarjev, šrapnel pa 14 dolarjev. Dve težki letalski bombi staneta 80 dolarjev. Tudi za vojno mornarico so se stroški v primeri s svetovno vojno znatno zvišali. Tako stane en strel iz 14 colnega mornariškega topa 120 dolarjev, moderni torpedo sam pa 12.000 dolarjev.

Zelo težko je izračunati stroške za moderno vojno v zraku. 60 letal lahko vrže med kratkim napadom 100 ton bomb na tla, tona pa stane 800 dolarjev. Pri tem niso vštete izgube, ki nastanejo, če sovražnik nekaj letal uniči. Všteti pa tudi niso stroški za prevoz, prehrano vojske itd. Moderna vojna ladja z vso opremo stane zdaj okrog 60.000.000 dolarjev, dvakrat toliko, kakor med svetovno vojno. Najnovejše ameriško bombarderško letalo stane 250.000 dolarjev. Anglija je pripravila na 5 let raztegnjen načrt oboroževanja in stroški bodo znašali 7.5 milijarde dolarjev. Toliko ni potrošila Anglija ves čas svetovne vojne. Pri vseh teh računih pa ni upoštevano, da bo treba v moderni vojni preskrbeti civilno prebivalstvo s protiplinskimi maskami. Če bi pa hoteli ves ameriški narod preskrbeti s protiplinskimi maskami, bi bili stroški tako veliki, da bi lahko s tem denarjem financirali vso 30 letno vojno.

Krmite uboge ptičke!

Ugibanja o koncu sveta

Člani ameriškega muzeja prirodoslovnih ved so se zadnje čase pečali s problemom konca sveta in ugotavljali možnosti katastrof v svetovju, ki bi bile nevarne naši zemlji. Takih možnosti ni mnogo in v poštev prihajata prav za prav samo dve najvažnejši. Ni namreč izključeno, da pride v svetovju do nekakšne »prometne katastrofe« in da se zaleti zemlja v drug planet odnosno da najde svoj konec v ognju solnca. V obeh primerih bi pomenilo to konec življenja na zemlji. Morda bo nastala ta katastrofa šele čez mnogo milijonov let ali pa sploh ne in zemlja pojde svojo pot naprej.

V normalnih razmerah naša zemlja ne more srečati solnca, niti nobene druge zvezde tako, da bi trčili skupaj. Morala bi najprej zapustiti svojo sedanjo pot. Če bi prišla v bližino solnca, bi solnčna vročina sežgala na nji vse. Če bi pa trčila skupaj s kakim kometom, bi to po mnenju ameriških učenjakov ne pomenilo konca vsega življenja na zemlji. Tu in tam bi še ostalo kakšno živo bitje in življenje na zemlji bi se nadaljevalo. Vprašanje je pa, kam bi zemlja priletela, če bi jo taka katastrofa vrgla iz njene sedanje poti. Učenjaki domnevajo, da nobeno človeško oko ne bo videlo take katastrofe. Hitrost zemlje in planetov je tako velika, da je človeško oko sploh ne opazi in ljudje na zemlji bi bili mrtvi, predno bi sploh kaj videli.

Laponci ne bodo več nomadi

Na Švedskem živi razen Švedov še neznaten ostanek mongolskega naroda Laponcev. Deloma žive Laponci še nomadsko življenje, saj se selijo po letnih časih iz kraja v kraj. Nedavno so imeli ti zanimivi predstavniki žoltega plemena v najsevernejšem kraju Švedske Norrbottenu v mestecu Arvidsjaur kongres, ki so se ga udeležili odposlanci vseh plemen. Takega kongresa že ni bilo od leta 1818.

Na kongresu je bil storjen važen sklep, da se morajo vsi Laponci trajno naseliti v kraju, ki bo določen sporazumno s švedsko vlado. Vseh Laponcev je na Švedskem samo 8129 in od teh živi nomadsko življenje še 2575 ali dobra tretjina. To so krepki, zdravi ljudje, vajeni napora in mraza. Na kongresu so izrazili solidarnost in udanost kralju Gustavu ter željo, da bi imeli košček lastne zemlje.

Šaljapinov zlati jubilej

Letos bo praznoval slavni ruski basist Fedor Šaljapin 50 letnico svojega umetniškega delovanja. Leta 1888 je Šaljapin kot 15 letni deček prvič nastopil na gledališkem odru. Naslednje leto je podpisal svojo prvo pogodbo in s tem se je pričela njegova uspehov polna umetniška kariera. Šaljapinovo ime spada med ona redka gledališka

imena, ki v nobenem pogledu ne vzbujajo pomislekov, temveč uživajo po vsem svetu enako spoštovanje in sloves. Šaljapina so takoj priznali vsi, razumeli so ga in se navdušili zanj od najskromnejšega poslušalca do najbolj razvajenega esteta. Morda je imel Šaljapin osebne sovražnike, toda njegova umetnost skozi vseh teh 50 let ni imela nobenega nasprotnika. To je eden najbolj ruskih umetnikov, obenem pa predstavnik umetnosti v svetovnem obsegu.

To se kaže tudi pri pripravah za proslavo njegovega zlatega jubileja. V mnogih velikih mestih so že ustanovljeni odbori za proslavo Šaljapinove 50 letnice. Na čelu pariškega odbora sta pisatelja Claude Farrère in Sacha Guitry. Londonski odbor vodita angleški dirigent sir Thomas Beecham in bivši ruski poslanik v Angliji Sablin. Londonski filharmonični orkester bo sodeloval v celoti na slavnostnem koncertu pod taktirko sira Thomasa Beechama. Šaljapinove proslave se pričnо v Londonu že v marcu in trajale bodo do leta 1940.

Minister v norišnici

Francoski minister Daladier pripoveduje o sebi naslednjo zgodbo:

Nekega dne je dobil iz norišnice pismo, ki se mu v njem njegov bivši sošolec pritožuje, da ga še vedno drže v umobolnici čeprav je že povsem zdrav. Zdravniki so gotovo podkupljeni, da mi nočejo dati izpričevala, ki bi mi odprlo vrata norišnice. Zato te prosim, pridi in pomagaj mi!... Daladier je dobro vedel, da nesrečnežu ni pomoči, vendar je pa sklenil obiskati in vsaj potolažiti ga. Tako je tudi storil. Ko je pa odhajal, ga je spremljala po hodniku strežnica in mu spotoma pripovedovala:

— On ni nevaren človek, samo na visoke gospode neprestano misli in zdi se mu, da je tudi sam med njimi. Zdaj misli, da je papež, zdaj zopet se mu zdi, da je prezident republike. Sicer ste pa sami to videli...

— Jaz? — se je začudil Daladier. — Jaz nisem ničesar opazil.

— Ah, dragi gospod, saj vas je vendar neprestano nazival »gospod minister«.

— To ni bilo nič čudnega. Saj tudi sem minister, — je odgovoril Daladier.

Po teh besedah je strežnica odskočila, zmajala sočutno z glavo in vzkliknila: — Ah, bože moj, torej vi tudi?

Italijanska kolonizacija Abesinije

Italija dela prve praktične korake k osvajanju Abesinije po svojih naseljencih. Te dni je krenilo iz Brindisija v Afriko 150 Italijanov, ki se hočejo trajno naseliti v Abesiniji. To so prvi pionirji drugega rimskega cesarstva in predhodniki bodočih naseljencev, ki jih italijanska vlada išče in skrbno izbira po vsej državi. Pogoji so trdno zdravje, fašistično politično prepričanje, dober glas in starost od 25 do 40 let. Brindisi je bilo vse v zastavah, ko so se poslavljali prvi naseljenci pred odhodom v Abesinijo. Vsi so poročeni in imajo že otroke. Žene in otroci jim bodo sledili, ko bodo končana v Abesiniji prva naseljenska dela in pripravljene stanovanjske hišice.

Vsak izseljenec je dobil od pristojnih oblasti uniformo fašistične kolonialne vojske, gospodarsko orodje in semensko žito. Prve dve leti bodo zemljo obdelovali kolektivno, potem pa dobe najboljši kmetovalci po 66 do 110 oralov zemlje. V februarju odpotuje v Abesinijo 400 naseljencev iz Romagne, 250 pa iz beneškega okraja. Razen tega pa še več skupin iz drugih krajev, tako da pojde v februarju iz Italije okrog 2400 izseljencev.

Dva slovarja humorja

Akademija humorja v Parizu, ki so njeni člani najuglednejši francoski pisatelji, je izdala pred leti »Slovar humorja«. Zdaj pa pripravlja »Humoristični slovar ljubezni«. V tej zanimivi zbirki so med drugimi naslednji aforizmi:

Ponesrečena hči ni ponesrečena za ves svet.

Lažje igramo komedijo ljubezni, kadar ne ljubimo, nego komedijo ravnodušnosti, kadar ljubimo.

Če čutimo ob pogledu na dva mlada zaljubljenca nekoliko zavisti, dokazuje to, da še davno nismo stari.

Resnično krepostni ženi je mnogo težje imeti ljubčka, nego ne imeti ga.

Francoska zdravniška akademija pa pripravlja »Zdravniški humoristični slovar«. Delo je poverjeno »Komisiji humorja«, v kateri je 20 najslavnejših francoskih zdravnikov.

Delavci se izseljujejo iz Ljubljane

Ljubljana, 22. januarja

Iz Ljubljane se izseljuje industrija, čedalje bolj se mesta izogibljejo obrtniki in tudi delavci, ki so Ljubljančani, ne le predmestni prebivalci, odhajajo v svet za zaslužkom brez upanja, da se bodo kdaj lahko vrnili v rodno mesto. To so nedvomno najznačilnejši pojavi iz življenja Ljubljane. Zato tudi ni brez pomena, da se zadnje čase izseljujejo iz Ljubljane številni kovinarji, bivši tovarniški delavci strojnih tovarn. Sicer je razveseljivo, da nezaposleni delavci sploh dobe delo v drugih krajih, v gospodarskem pogledu pa pomeni izseljevanje delavcev iz Ljubljane velik minus.

Ali bodo strojne tovarne začele obratovati in kdaj, še vedno ni gotovosti. V soboto bo na sodišču razprava za prisilno poravnavo in tedaj bo menda tudi padla odločitev o usodi tovarne. Samo po sebi se pa razume, da delavci ne morejo čakati po več mesecev, da bi tovarna zopet začela obratovati, a razen tega niti ne vedo, kako dolgo bi bilo še treba čakati. Zato so mnogi začeli iskati delo v drugih krajih kmalu po ustavitvi obrata. Najdalje so oklevali poročeni delavci, ki se pač najtežje izselijo iz mesta z družinami ter se težko odločijo za zaposlitev v krajih, kjer ne poznajo razmer.

Najlažje dobe delo kvalificirani delavci, ki jih je bilo seveda v strojnih tovarnah zaposlenih manj kakor pomožnih delavcev, in sicer jih je delalo v normalnih razmerah nekaj nad 100. Nekaj profesionistov je bilo zaposlenih le sezonsko, od časa do časa, ko je imela tovarna več dela. Ko je bila tovarna v polnem obratu, je delalo skupaj s pomožnimi delavci vred 200 do 300 delavcev. Kvalificiranih delavcev zdaj več ne skrbi mnogo, da bi ne mogli dobiti dela, saj jih je večina že zaposlenih.

Kvalificirani delavci so se najprej začeli seliti na Jesenice. Doslej jih je odšlo tja 14. V Kamniku v tovarni »Titan« je doslej dobilo delo 7 profesionistov. Tovarna bo baje najela še 10 mehanikov za precizna dela. Največ profesionistov se bo preselilo v Slavonski Brod, v tovarno vagonov. Doslej je zanesljivo, da dobi delo najmanj 20 kvalificiranih delavcev, sicer bo pa tovarna najela še vse druge profesioniste, ki se bodo obrnili na njo. V Mariboru sta dobila delo dva kvalificirana delavca in prav tako 2 na Vrhniki.

Organizacija se pogaja za zaposlitev kvalificiranih delavcev še pri nekaterih podjetjih, n. pr. z novim podjetjem v Banja Luki. Novo tovarno v Banja Luki vodi bivši ravnatelj Strojnih tovarn in livarn. Delavci upajo, da bodo sredi februarja že lahko nastopili službo v Banja Luki. Pogajanja so niso končana s tovarno vagonov v Kruševcu, kamor se bo morda tudi preselilo nekaj delavcev.

Zdaj torej kaže, da bodo kmalu dobili delo vsi kvalificirani delavci, ki so prejšnje čase delali v strojnih tovarnah ter da se bodo vsi izselili iz Ljubljane. V Ljubljani bodo ostali le pomožni delavci, seveda, če bodo dobili tu delo. Pomožni delavci delajo navadno le poleti, če niso zaposleni v tovarnah. Zaslužek iščejo pri stavbah in cestnih delih. Zdaj je brez zaslužka še okrog 160 pomožnih delavcev, ki so prejšnje čase delali v strojnih tovarnah.

Če bodo strojne tovarne začele zopet obratovati, podjetje ne bo več dobilo tako lahko kvalificiranih delavcev v Sloveniji.

PROFESORJEVE SANJE

Profesor: To noč sem imel grozne sanje. Sanjalo se mi je, da sem dal Ciceru nezadostno iz latinščine.

PRI ZDRAVNIKU

— Gospod, povedati vam moram, da so mi vrnili iz banke ček, s katerim ste mi poravnali račun za zdravljenje.

Bolnik: — Kako čudno naključje, gospod doktor, moja bolezen se je tudi povrnila.

SKRAJNI ČAS

Nedeljski lovec je zgrešil zajca. Da bi se pa ne vrnil domov praznih rok in osramočen, se ustavi v delikatesni trgovini in kupi kapitalnega zajca, ki je pa že precej dolgo visel v trgovini.

— Dragi možiček — pravi žena doma — bil je že skrajni čas, da ti je prišel ta zajec na strel. Še nekaj dni, pa bi se bili zaredili pod njegovo kožo črvi.

ROLF FREMONT: 52

Svet v razvalinah

Pustolovski roman

Po vetru prignana megla je zopet razprostirala svoje mehko sivo naročje proti pristanišču in objemala vse v njem vkrcane ladje, razblinjajoč njihove obrise in razširjajoč jih v čudne nestvore. Jambori in dimniki so bili podobni tipalkam iz morja štrlečih prikazni, zelene, modre, rdeče in bele luči so pa prodirale dušeči jih zastor megle liki v spanju ugašajoče oči prežečih zveri.

Na dolgem pomolu, kjer naj bi se bil ustavil parnik, so zažarele močne obločnice, izpreminjajoč temo v beli dan. Tam se je zbrala pisana množica delavcev, nosačev in radovednežev. Videč, da ni nastal baš najugodnejši trenutek za nameravano pogajanje, je Prosov sklenil počakati, da bi zavladal v pristanišču zopet mir.

Obrisi parnika so postajali z vsakim trenutkom večji, a črni dim, valeč se iz njegovih dimnikov, je dobil zdaj pa zdaj svetlosivo barvo. Že so se razločno videli tudi ob straneh parnika viseči rešilni čolni in majčkene postave ljudi, zbranih ob ograji ali hitečih po krovu in mostičkih.

Vijaki so nehali srdito rezati valove tako, da se je premikala mračna gmota naprej liki tiho plavajoči orjaški labod. Zdaj pa zdaj je zatulila sirena, potem je pa zopet prerezal meglo močan žarek ladijskega reflektorja, vrtečega se okrog liki ozirajoče se ognjeno ciklopovo oko.

Prosov je stopil k enemu izmed drogov, kjer so visele obločnice. Ozrl se je na množico okrog sebe, potem je pa mirno opazoval prihod poštnega parnika, ki se je počasi bližal določenemu kraju v pristanišču.

Že je padla spretno vržena in prestrežena vrv in pri močnih železnih stebrih stoječi mornarji so jo hitro ovili okrog njih. Čez nekaj minut se je zakolebal sivi ladijski trup ob samem pristaniškem pomolu in po spuščenem mostičku so jeli izstopati prvi nestrpni potniki.

Prosov je opazoval ta prizor brez posebnega zanimanja in njegovo pozornost je obrnila nase šele zadnja skupina mornarjev, s katerimi je izstopil tudi kapitan. Krenil je proti zadnjemu koncu parnika.

— Najbrž je posadka podmornice utonila ali pa so valovi odnesli podmornico, ko se je posadka srečno izkrcala, — je govoril kapitan gredoč mimo Prosova. Te besede so zadele Prosova liki strela iz jasnega.

Kaj pa če tako govori o Morleyevi podmornici? mu je šinila v glavo strašna misel. In že je hitel za skupino proti krmilu ladje gredočih mornarjev, prizadevajoč si, da bi mu ne ušla nobena kapitanova beseda.

— Našli smo to lupino dobrih 30 milj od obale. Očividno ji je bila pošla sapa, kajti v posodi ni bilo niti kapljice bencina in olja več. Vrag ve, kako je priplula sem. Četrt ure sem pustil iskati naokrog, toda nikjer ni bilo žive duše. Evo je!

Pristaniška straža je radovedno ogledovala zapuščen motorni čoln, privezan zadaj k parniku.

— Tristo vragov, saj to je vendar »Swallow« starega Johna Morleya! — je vzkliknil eden izmed mornarjev, drugi so mu pa brž pritrdili. In že je jelo več rok vleči čoln k obali.

— Morleyev čoln? — se je začudil kapitan. — Bogme, to mi niti v sanjah ni prišlo na misel, čeprav ga tudi sam poznam. Res, res, se že spominjam. Toda kaj naj bi se bilo zgodilo z našim pogumnim Morleyem? Pa vendar ni padel v morje? Ali pa mu jo je »Swallow« popihala, ko je bil na krovu. — To vendar ni mogoče...

— Odpeljal se je od tod že včeraj popoldne — videl sem ga, kako je vstopil v čoln, — je dejal eden izmed delavcev.

— Sam?

— Da, sam, in zdelo se mi je, da se mu zelo mudi. Pognal je motor, kakor da bi ga hotel pognati v zrak.

— No, kaj moremo storiti — naj prevzame za enkrat čoln pristaniška policija in poišče lastnika. Povedal sem vse, kar mi je znano, — je dejal kapitan in se obrnil, da bi odšel nazaj.

Prosov je še vedno stal kakor vkopan.

Torej ga slutnja ni varala! Boris se najbrž nikoli več ne bo vrnil in vse kaže, da tudi Morley ne. Kakšna tajna tiči za tem? Kdo je zasnoval napad, ki sta v njem podlegla ta dva moža?

Na morju torej ni bilo treba več iskati. Zdaj bi moralo biti vse prizadevanje obrnjeno najprej k Petim skalam, potem pa k Bensonovi tovarni.

Prosov se je nemudoma napotil nazaj, da bi obvestil Karagina o novem obratu tragedije — kajti zdelo se mu je že jasno, da konec vsega tega ne bo dober.

Ves zasopel je planil v sobo. Toda na pragu je presenečeno obstal. Za mizo sta sedela Karagin in Rostovski mračnih obrazov, na katerih ni bilo zapisano nič dobrega.

—Kaj je z Borisom? — je vzkliknil Prosov, ki mu je stiskala grlo bolestna bojazen.

Rostovski je vstal in zamahnil z roko.

— Mrtev — mrtev! — je zajecljal in stopil naproti prišlecu, stoječemu molče in nepremično na pragu.

XIV.
DRAMA PRI PETIH SKALAH

Niti preiskava, ki jo je opravil Benson s pomočjo Arthurja in Eveline v Barkerjevi sobi, ni prinesla zaželenega uspeha. Našli niso niti zapiskov, niti risb, niti drugih sledov, ki bi bili govorili proti inženirju, a prav tako brezuspešno je ostalo iskanje v laboratorijih in drugih prostorih, kjer je Barker delal.

—Boljšega uspeha niti nisem pričakoval, — je menil Benson, ko je ostalo popoldne končno iskanje brez uspeha. — Barker je bil previden in oprezen mož, ki je gotovo odstranil vse proti sebi govoreče sledove tako preračunljivo in spretno, da ni prezrl ničesar, kar bi nas moglo privesti na pravo sled.

Urejuje Josip Zupančič — Za »Narodno tiskarno« Fran Jeran — Za upravo in inseratni del lista Oton Christof — Vsi v Ljubljani